EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2024.7.25.
COM(2024) 357 final

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

Második jelentés az általános adatvédelmi rendelet alkalmazásáról

1 BEVEZETÉS

Ez a Bizottság második, az általános adatvédelmi rendelet 97. cikkével összhangban elfogadott jelentése az általános adatvédelmi rendelet (GDPR) alkalmazásáról. Az első jelentést 2020. június 24-én fogadták el (a továbbiakban: a 2020. évi jelentés) [(1)].

Az általános adatvédelmi rendelet a digitális transzformációval kapcsolatos uniós megközelítés egyik sarokköve. Alapelvei – a személyes adatok tisztességes, biztonságos és átlátható kezelése, valamint annak biztosítása, hogy a természetes személyek továbbra is ellenőrzést gyakorolhassanak adataik felett – a személyes adatok kezelésével kapcsolatos valamennyi uniós politika alapját képezik.

A 2020. évi jelentés óta az EU számos kezdeményezést fogadott el, amelyek célja, hogy a digitális átállás középpontjába a természetes személyek kerüljenek. Mindegyik kezdeményezés konkrét cél elérésére törekszik, például a biztonságosabb online környezet megteremtésére, a digitális gazdaság méltányosabbá és versenyképesebbé tételére, az úttörő kutatás elősegítésére, a biztonságos és megbízható mesterséges intelligencia (MI) fejlesztésének biztosítására, valamint az adatok valódi egységes piacának létrehozására. Amennyiben személyes adatokat is érintenek, ezek a kezdeményezések az általános adatvédelmi rendeletre épülnek. Az általános adatvédelmi rendelet a személyes adatok kezelésére hatással lévő ágazati kezdeményezésekhez is alapot biztosít, például a pénzügyi szolgáltatások, az egészségügy, a foglalkoztatás, a mobilitás és a bűnüldözés területén.

Az érdekelt felek, az adatvédelmi hatóságok és a tagállamok között széles körű az egyetértés abban, hogy bizonyos nehézségek ellenére az általános adatvédelmi rendelet jelentős eredményekkel szolgált az egyének és a vállalkozások számára. A kockázatalapú, technológiasemleges megközelítés erős védelmet biztosít az érintettek számára, és arányos kötelezettségeket ír elő az adatkezelők és -feldolgozók számára. Ugyanakkor számos területen további előrelépésre van szükség. Az elkövetkező években különösen az érdekelt felek – főképpen a kis- és középvállalkozások (kkv-k), a kisvállalkozók, a kutatók és a kutatóhelyek – megfelelésre irányuló erőfeszítéseinek támogatására, az adatvédelmi hatóságok által biztosított egyértelműbb és könnyebben alkalmazható iránymutatásra, valamint az általános adatvédelmi rendelet Unió-szerte következetesebb értelmezésére és érvényesítésére kell összpontosítani.

Az általános adatvédelmi rendelet 97. cikke szerint a Bizottságnak különösen a személyes adatok harmadik országokba (azaz az EU-n/EGT-n kívüli országokba) történő nemzetközi továbbításának alkalmazását és működését (az általános adatvédelmi rendelet V. fejezete), valamint a nemzeti adatvédelmi hatóságok közötti együttműködési és egységességi mechanizmusokat (az általános adatvédelmi rendelet VII. fejezete) kell vizsgálnia. A 2020. évi jelentéshez hasonlóan azonban ez a jelentés olyan általános értékelést ad az általános adatvédelmi rendelet alkalmazásáról, amely túlmutat ezen a két elemen: az általános adatvédelmi rendelet kulcsfontosságú, kiemelt területeken való alkalmazásának támogatásához szükséges intézkedéseket is meghatároz.

Ez a jelentés a következő forrásokat veszi figyelembe: i. a 2023 decemberében elfogadott tanácsi álláspont és megállapítások ([2]), ii. az érdekelt felektől, különösen az általános

([1]) A polgárok szerepe erősítésének és az EU digitális átállással kapcsolatos megközelítésének pillérét képező adatvédelem – az általános adatvédelmi rendelet alkalmazásának két éve, COM(2020) 264 final, 2020.6.24.

([2]) https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15507-2023-INIT/hu/pdf

adatvédelmi rendelettel foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő csoporton ([3]) és egy nyilvános véleményezési felhíváson ([4]) keresztül gyűjtött információk, valamint iii. az adatvédelmi hatóságok észrevételei (az Európai Adatvédelmi Testület ([5]) (a továbbiakban: a Testület) hozzájárulásán keresztül) és az Alapjogi Ügynökség (FRA) által az egyes adatvédelmi hatóságokkal folytatott interjúk alapján készített jelentés ([6]) (a továbbiakban: az FRA jelentése). A jelentés az általános adatvédelmi rendelet alkalmazásának Bizottság általi folyamatos nyomon követésére is épít, beleértve a tagállamokkal a nemzeti jogszabályoknak való megfelelésről folytatott kétoldalú párbeszédeket, a Testület munkájához való aktív hozzájárulást, valamint az érdekelt felek széles körével a rendelet gyakorlati alkalmazását illetően fennálló szoros kapcsolatokat.

2 A GDPR VÉGREHAJTÁSA ÉS AZ EGYÜTTMŰKÖDÉSI ÉS EGYSÉGESSÉGI MECHANIZMUSOK MŰKÖDÉSE

Az általános adatvédelmi rendelet egyablakos ügyintézés keretében megvalósuló végrehajtási rendszerének célja, hogy biztosítsa a független adatvédelmi hatóságok általi harmonizált értelmezést és végrehajtást. Ehhez a határokon átnyúló adatkezelés esetében, amely több tagállam érintettjeire is jelentős hatással van, az adatvédelmi hatóságok közötti együttműködésre van szükség. A hatóságok közötti vitákat a Testület az általános adatvédelmi rendelet egységességi mechanizmusa alapján rendezi.

([3]) Az általános adatvédelmi rendelettel foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő szakértői csoport észrevételeinek összegzése itt érhető el: Report from Multistakeholder Expert group on GDPR application - June 2024.pdf. A nyilvános véleményezési felhívásra válaszul és az érdekelt felekkel folytatott kétoldalú találkozókon keresztül kapott észrevételek nagyrészt tükrözik az általános adatvédelmi rendelettel foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő szakértői csoport tagjai által kifejtett nézeteket.

([4]) https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say_hu

([5]) Contribution of the EDPB to the evaluation of the GDPR under Article 97 (Az Európai Adatvédelmi Testület hozzájárulása az általános adatvédelmi rendelet 97. cikk szerinti értékeléséhez) | Európai Adatvédelmi Testület (europa.eu).

([6]) GDPR in practice – Experiences of data protection authorities (A GDPR a gyakorlatban – Az adatvédelmi hatóságok tapasztalatai) | Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (europa.eu).

2.1 A határokon átnyúló ügyek kezelésének hatékonyabbá tétele: az eljárási szabályokra irányuló javaslat

A 2020. évi jelentés megállapította, hogy a határokon átnyúló ügyek hatékonyabb és összehangoltabb kezelésére van szükség EU-szerte, különös tekintettel a nemzeti közigazgatási eljárások és az általános adatvédelmi rendelet együttműködési mechanizmusában szereplő fogalmak értelmezése közötti jelentős különbségekre. Ezért 2023 júliusában a Bizottság eljárási szabályokra irányuló rendeletjavaslatot ([7]) fogadott el, amely többek között a Testület által a Bizottsághoz 2022 októberében benyújtott kérdések jegyzékén ([8]), valamint az érdekelt felek ([9]) és a tagállamok észrevételein ([10]) alapult. A javaslat kiegészíti az általános adatvédelmi rendeletet azáltal, hogy részletes szabályokat állapít meg a határokon átnyúló panaszokra, a panaszos bevonására, a vizsgálat alá vont felek (adatkezelők és adatfeldolgozók) megfelelő eljárási jogaira, valamint az adatvédelmi hatóságok közötti együttműködésre vonatkozóan. Ezen eljárási szempontok harmonizációja elősegítené a vizsgálatok időben történő befejezését és az egyének számára a gyors jogorvoslat biztosítását. A javaslatot jelenleg tárgyalja az Európai Parlament és a Tanács.

2.2 Az adatvédelmi hatóságok közötti fokozott együttműködés és az egységességi mechanizmus alkalmazása

Az elmúlt években jelentősen nőtt a határokon átnyúló ügyek száma. Az adatvédelmi hatóságok fokozott hajlandóságot mutattak az általános adatvédelmi rendelet által biztosított együttműködési eszközök alkalmazására. Valamennyi adatvédelmi hatóság igénybe vette a kölcsönös segítségnyújtási eszközt ([11]), valamint az önkéntes segítségnyújtásra irányuló „informális” megkereséseket. Az adatvédelmi hatóságok előnyben részesítik az informális megkereséseket, amelyek nem írnak elő határidőt vagy szigorú válaszadási kötelezettséget. Bár a Testület 2021-ben iránymutatásokat fogadott el a közös műveletekre vonatkozóan ([12]), a hatóságok továbbra is csak korlátozott mértékben használják ezt az eszközt ([13]), aminek fő okaként a nemzeti eljárások közötti különbségeket és az eljárás egyértelműségének hiányát jelölik meg.

Az általános adatvédelmi rendelet lehetővé teszi az érintett adatvédelmi hatóságok számára, hogy releváns és megalapozott kifogást emeljenek, amennyiben nem értenek egyet a fő adatvédelmi hatóság határokon átnyúló ügyben hozott döntéstervezetével. Amennyiben az adatvédelmi hatóságok nem tudnak konszenzusra jutni egy releváns és megalapozott kifogással kapcsolatban, az általános adatvédelmi rendelet előírja a Testület általi vitarendezési eljárást ([14]). A releváns és megalapozott kifogásokban leggyakrabban felvetett témák a következők voltak: i. az adatkezelés jogalapja, ii. tájékoztatási és átláthatósági kötelezettségek, iii. az adatvédelmi incidensek bejelentése, iv. az érintettek

([7]) Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az (EU) 2016/679 rendelet végrehajtásával kapcsolatos további eljárási szabályok megállapításáról, COM(2023) 348 final.
([8]) https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/letters/edpb-letter-eu-commission-procedural-aspects-could-be_en
([9]) Az általános adatvédelmi rendelettel foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő szakértői csoport és a 2023 februárjában közzétett véleményezési felhívás révén.
([10]) Főleg az általános adatvédelmi rendelettel foglalkozó tagállami szakértői csoport révén: https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?lang=hu&do=groupDetail.groupDetail&groupID=3461
([11]) Az általános adatvédelmi rendelet 61. cikke.
([12]) iinternal_edpb_document_1_2021_on_art_62_joint_operations_en.pdf (europa.eu).
([13]) Az általános adatvédelmi rendelet 62. cikke.
([14]) Az általános adatvédelmi rendelet 65. cikke.

jogai, v. eltérések nemzetközi adattovábbítások esetén, vi. korrekciós intézkedések alkalmazása, valamint vii. a közigazgatási bírság összege.

Az általános adatvédelmi rendelet végrehajtási rendszere az adatvédelmi hatóságok közötti őszinte és hatékony együttműködésen alapul. Bár a vitarendezési eljárás fontos szerepet játszik ebben a jogérvényesítési architektúrában, azt kialakításának szellemében kell alkalmazni, nevezetesen az adatvédelmi hatóságok közötti hatáskörmegosztás, a megfelelő eljárási jogok tiszteletben tartásának szükségessége, valamint az érintettek ügyének időben történő megoldásához fűződő érdek kellő figyelembevételével. Minden vitarendezési eljárás jelentős erőforrásokat igényel a fő hatóságtól, az érintett hatóságoktól és a Testület titkárságától, és késlelteti az érintettek számára a jogorvoslat biztosítását.

Az együttműködési eszközök fokozott használata az adatvédelmi hatóságok által

- A Testület információcsere-rendszerében közel 2 400 ügybejegyzés történt ([15]).
- A fő adatvédelmi hatóságok mintegy 1 500 döntéstervezetet adtak ki ([16]), amelyek közül 990 esetben született az általános adatvédelmi rendelet megsértését megállapító jogerős ítélet ([17]).
- Az adatvédelmi hatóságok közel 1 000 „hivatalos” kölcsönös segítségnyújtás iránti megkeresést ([18]) és mintegy 12 300 „informális” megkeresést ([19]) nyújtottak be.
- Öt közös műveletet kezdeményeztek, és ezekben hét tagállam adatvédelmi hatóságai vettek részt.
- 18 tagállam adatvédelmi hatóságai emeltek releváns és megalapozott kifogást ([20]).

Az adatvédelmi hatóságok egyre nagyobb mértékben alkalmazzák az általános adatvédelmi rendelet egységességi mechanizmusát. Ez három összetevőből áll: i. a Testület véleményei, ii. a Testület vitarendezési eljárása, valamint iii. a sürgősségi eljárás ([21]).

A Testület véleményeiben egyre többet foglalkozik általános érvényű, fontos kérdésekkel ([22]). A Testületnek e vélemények elfogadása előtt biztosítania kell az időszerű és érdemi konzultációt. A vitarendezésre benyújtott ügyek olyan kérdésekkel foglalkoztak, mint a közösségi médiában megjelenő viselkedésalapú hirdetésekre vonatkozó adatok kezelésének jogalapja és a gyermekek adatainak online kezelése. A későbbi kötelező erejű döntések többségét megtámadták a Törvényszék előtt.

A Testület döntéshozatali folyamatának átláthatósága kulcsfontosságú az Európai Unió Alapjogi Chartája szerinti megfelelő ügyintézéshez való jog tiszteletben tartásának biztosításához. Az általános adatvédelmi rendelet szerinti sürgősségi eljárás lehetővé teszi

([15]) 2023. november 3-ával (a Testület hozzájárulása).
([16]) Az általános adatvédelmi rendelet 60. cikkének (3) bekezdése értelmében.
([17]) 2023. november 3-ával.
([18]) A legtöbb hivatalos megkeresést az ír hatóság nyújtotta be (246), míg a legtöbb megkeresés a német hatóságokhoz érkezett (516).
([19]) A legtöbb informális megkeresést az ír hatóság (4 245) és a német hatóságok (2 036) nyújtották be.
([20]) A hatóságok által jelentett 289 releváns és megalapozott kifogásból 101-et (35 %) a német hatóságok emeltek. Azon releváns és megalapozott kifogások aránya, amelyek esetében sikerült konszenzusra jutni 15 % (a német hatóságok által emelt kifogások) és 100 % (a lengyel hatóság által emelt kifogások) között mozgott.
([21]) Sorrendben az általános adatvédelmi rendelet 64., 65. és 66. cikke.
([22]) Az általános adatvédelmi rendelet 64. cikkének (2) bekezdése szerinti vélemények.

az adatvédelmi hatóságok számára, hogy eltérjenek az együttműködési és egységességi mechanizmustól annak érdekében, hogy szükség esetén sürgős intézkedéseket hozzanak az érintettek jogainak és szabadságainak védelme érdekében. Az általános adatvédelmi rendelet szerinti rendes együttműködési eljárástól eltérve az olyan eszközök, mint a sürgősségi eljárás, csak rendkívüli körülmények között alkalmazhatók, és csak amennyiben a rendes együttműködési eljárás nem képes megvédeni az érintettek jogait és szabadságait.

Az egységességi mechanizmus

- A Testület 190 egységességi véleményt fogadott el.
- Kilenc kötelező erejű döntést fogadtak el vitarendezés során ([23]). Mindegyikük utasította a fő adatvédelmi hatóságot döntéstervezetének módosítására, és több jelentős bírság kiszabásával járt.
- Öt adatvédelmi hatóság fogadott el ideiglenes intézkedéseket sürgősségi eljárás keretében (Finnország, Németország, Norvégia, Olaszország és Spanyolország).
- Két adatvédelmi hatóság sürgős, kötelező erejű döntés elfogadását kérte a Testülettől ([24]), egy esetben pedig a Testület rendelt el sürgős végleges intézkedéseket.

2.3 Erősebb jogérvényesítés

Az elmúlt években jelentősen fokozódott az adatvédelmi hatóságok jogérvényesítési tevékenysége, többek között jelentős bírságokat szabtak ki a multinacionális technológiai nagyvállalatokkal szembeni, mérföldkőnek számító ügyekben. Például a következő esetekben szabtak ki bírságokat: i. az adatkezelés jogszerűségének és biztonságának megsértése, ii. a személyes adatok különleges kategóriái kezelésének megsértése, valamint iii. a természetes személyek jogainak be nem tartása ([25]). Ez arra késztette a magánvállalatokat, hogy „komolyan vegyék az adatvédelmet” ([26]), és segített abban, hogy a megfelelés kultúrája beágyazódjon a szervezetekbe. Az adatvédelmi hatóságok panaszon alapuló és saját kezdeményezésen alapuló ügyekben fogadnak el az általános adatvédelmi rendelet megsértését megállapító döntéseket. Bár nem minden tagállamban állnak rendelkezésre, számos adatvédelmi hatóság hatékonyan alkalmazta az „egyezség útján történő vitarendezési” eljárásokat, és rendezte gyorsan a panaszon alapuló ügyeket a panaszos megelégedésére. Az eljárási szabályokra irányuló javaslat elismeri annak lehetőségét, hogy a panaszok egyezség útján rendezhetők ([27]).

Az adatvédelmi hatóságok széles körben éltek korrekciós hatáskörükkel, bár az előírt korrekciós intézkedések száma hatóságonként igen eltérő. A bírságokon kívül a leggyakrabban alkalmazott korrekciós intézkedések a figyelmeztetések, elmarasztalások és az általános adatvédelmi rendeletnek való megfelelést előíró végzések voltak. Az adatkezelők és adatfeldolgozók gyakran támadják meg az általános adatvédelmi rendelet

([23]) Az általános adatvédelmi rendelet 65. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében.
([24]) Az általános adatvédelmi rendelet 66. cikkének (2) bekezdése alapján.
([25]) Lásd a Testület 5.3.4. hozzájárulását.
([26]) Az FRA jelentésének 36. oldala.
([27]) Az eljárási szabályokra irányuló javaslat 5. cikke.

megsértését megállapító döntéseket a nemzeti bíróságok előtt, leggyakrabban eljárási okokból ([28]).

Erősebb jogérvényesítés

- Az adatvédelmi hatóságok több mint 20 000 saját kezdeményezésű vizsgálatot indítottak ([29]).
- Évente összesen több mint 100 000 panasz érkezik hozzájuk ([30]).
- Az adatvédelmi hatóságok számára a panaszok kezelésére (az ügy beérkezésétől a lezárásáig) rendelkezésre álló idő mediánja 1 és 12 hónap között mozog, míg öt tagállamban (Dánia (1 hónap), Spanyolország (1,5 hónap), Észtország (3 hónap), Görögország (3 hónap) és Írország (3 hónap)) legfeljebb 3 hónap.
- Több mint 20 000 panaszt sikerült egyezség útján rendezni. Ezt a lehetőséget leggyakrabban Ausztriában, Magyarországon, Luxemburgban és Írországban használják.
- 2022-ben a németországi adatvédelmi hatóságok fogadták el a legtöbb korrekciós intézkedést elrendelő döntést (3 261), őket követte Spanyolország (774), Litvánia (308) és Észtország (332). A legkevesebb korrekciós intézkedést Liechtensteinben (8), Csehországban (8), Izlandon (10), Hollandiában (17) és Luxemburgban (22) hajtották végre.
- Az adatvédelmi hatóságok több mint 6 680 bírságot szabtak ki, összesen mintegy 4,2 milliárd EUR értékben ([31]). Az írországi hatóság szabott ki legnagyobb értékben pénzbírságot (2,8 milliárd EUR), őt követi Luxemburg (746 millió EUR), Olaszország (197 millió EUR) és Franciaország (131 millió EUR). Liechtenstein (9 600 EUR), Észtország (201 000 EUR) és Litvánia (435 000 EUR) szabott ki a legkisebb értékben pénzbírságot.

Míg a legtöbb adatvédelmi hatóság megfelelőnek tartja vizsgálati eszközeit, egyesek nemzeti szinten további eszközöket, például megfelelő szankciókat igényelnek arra az esetre, ha az adatkezelők nem működnek együtt, vagy nem adják meg a szükséges tájékoztatást ([32]). Az adatvédelmi hatóságok úgy vélik, hogy a jogérvényesítési kapacitásukat befolyásoló fő tényezőt az elégtelen erőforrások, valamint a műszaki és jogi szakértelem hiányosságai jelentik ([33]).

([28]) Romániában mind a 26 jogsértést megállapító döntést megtámadták bíróság előtt, míg Hollandiában a megtámadási arány 23 % volt. A megtámadások sikerességi aránya Belgiumban volt a legmagasabb (39 %).

([29]) A legtöbb saját kezdeményezésű vizsgálatot a németországi adatvédelmi hatóságok indították (7 647), őket Magyarország (3 332), Ausztria (1 681) és Franciaország (1 571) követi.

([30]) 2022-ben kilenc adatvédelmi hatósághoz érkezett 2 000-et meghaladó számú panasz. A legtöbb panaszt Németországban (32 300), Olaszországban (30 880), Spanyolországban (15 128), Hollandiában (13 133) és Franciaországban (12 193) regisztrálták, míg a legkevesebbet Liechtensteinben (40), Izlandon (140) és Horvátországban (271).

([31]) Valamennyi hatóság rótt ki közigazgatási bírságot, Dánia kivételével, amely nem ír elő közigazgatási bírságokat. A legtöbb bírságot Németországban (2 106) és Spanyolországban (1 596) rótták ki. A legkevesebb bírságot Liechtensteinben (3), Izlandon (15) és Finnországban (20) rótták ki.

([32]) Az FRA jelentésének 38. oldala.

([33]) Az FRA jelentésének 20. és 23. oldala. Lásd még a tanácsi álláspont és megállapítások 17. bekezdését.

2.4 A Testület

A Testület a tagállamok egy-egy adatvédelmi hatóságának vezetőjéből és az európai adatvédelmi biztosból áll, a Bizottság pedig szavazati jog nélkül vesz részt. A Testület feladata, hogy titkárságának támogatásával biztosítsa az általános adatvédelmi rendelet egységes alkalmazását ([34]). A legtöbb adatvédelmi hatóság úgy véli, hogy a Testület pozitív szerepet játszott a köztük lévő együttműködés megerősítésében ([35]). Számos adatvédelmi hatóság jelentős erőforrásokat fordít a Testület tevékenységeire, bár a kisebb hatóságok megjegyzik, hogy méretük akadályozza őket a teljes körű szerepvállalásban ([36]). Egyes hatóságok úgy vélik, hogy javítani kell a Testület folyamatainak hatékonyságát, különösen az ülések számának csökkentésével, illetve kevesebb figyelmet fordítva a kevésbé jelentős kérdésekre ([37]). Az általános adatvédelmi rendelet eljárási szabályairól szóló, a Testület elé vitarendezés céljából benyújtott ügyek számának csökkentését célzó javaslatról folytatott tárgyalások eredményétől függően szükség lehet annak átgondolására, hogy a Testületnek szüksége van-e további forrásokra.

2023 novemberéig a Testület 35 iránymutatást fogadott el. Bár az érdekelt felek és az adatvédelmi hatóságok hasznosnak találták ezeket, egyaránt úgy vélik, hogy az iránymutatásokat gyorsabban kell elkészíteni, és javítani kell azok minőségét ([38]). Az érdekelt felek megjegyzik, hogy ezek gyakran túlságosan elméletiek, túl hosszúak, és nem tükrözik az általános adatvédelmi rendelet kockázatalapú megközelítését ([39]). Az adatvédelmi hatóságoknak és a Testületnek tömör és gyakorlati iránymutatásokat kell nyújtaniuk, amelyek konkrét problémákra adnak választ, és tükrözik az adatvédelem és más alapvető jogok közötti egyensúlyt. Az iránymutatásoknak könnyen érthetőnek kell lenniük a jogi képzettséggel nem rendelkező, például kkv-knál és önkéntes szervezeteknél dolgozó személyek számára is ([40]). Ennek egyik módja, hogy átláthatóbbá kell tenni az iránymutatások kidolgozását, és már korai szakaszban konzultációt kell folytatni a piaci dinamika, az üzleti gyakorlatok és az iránymutatások gyakorlati alkalmazási módjának jobb megértése érdekében ([41]). Üdvözlendő, hogy a 2024–2027. évi stratégiája részeként a Testület kiemelte azon célját, hogy az érintett közönség számára hozzáférhető gyakorlati útmutatást nyújtson ([42]).

Az érdekelt felek hangsúlyozzák, hogy további iránymutatásokra van szükség, különösen az anonimizálásra és álnevesítésre ([43]), a jogos érdekre és a tudományos kutatásra vonatkozóan ([44]). A 2020. évi jelentésben a Bizottság felkérte a Testületet, hogy fogadjon el a tudományos kutatásra vonatkozó iránymutatásokat, azokat azonban még nem fogadták el. Felismerve a tudományos kutatás jelentőségét a társadalomban, különösen a betegségek nyomon követése és a kezelések fejlesztése, valamint az innováció előmozdítása

([34]) Az általános adatvédelmi rendelet 70. cikkének (1) bekezdése.
([35]) Az FRA jelentésének 64. oldala.
([36]) Az FRA jelentésének 67. oldala. 2023-ban a német adatvédelmi hatóságok fordították a legtöbb erőforrást a Testület tevékenységeire (26 teljes munkaidős egyenérték), őket Írország (16) és Franciaország (12) követte (a Testület hozzájárulása).
([37]) Az FRA jelentésének 67. oldala.
([38]) Az FRA jelentésének 67. oldala; az általános adatvédelmi rendelettel foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő szakértői csoport észrevételeinek összegzése.
([39]) Az általános adatvédelmi rendelettel foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő szakértői csoport észrevételeinek összegzése.
([40]) Lásd még a tanácsi álláspont és megállapítások 45. bekezdését.
([41]) Lásd még a tanácsi álláspont és megállapítások 34. bekezdését.
([42]) https://www.edpb.europa.eu/system/files/2024-04/edpb_strategy_2024-2027_en.pdf
([43]) Lásd még a tanácsi álláspont és megállapítások 31. bekezdésének d) pontját.
([44]) Egyértelművé kell tenni különösen a „tudományos kutatás” fogalmának jelentését, a személyes adatok kutatási célú kezeléséhez való hozzájárulás szerepét, a vonatkozó jogalapot, valamint az érintett szereplők szerepét és felelősségét.

szempontjából, alapvető fontosságú, hogy az adatvédelmi hatóságok további késedelem nélkül tisztázzák ezeket a kérdéseket ([45]). A nemzeti hatóságok számára is hasznos lenne az előttük álló konkrét kihívások kezelésére vonatkozó iránymutatás ([46]).

2.5 Adatvédelmi hatóságok

2.5.1 Függetlenség és erőforrások

Az adatvédelmi hatóságok függetlenségét az Európai Unió Alapjogi Chartája és az Európai Unió működéséről szóló szerződés rögzíti. Az általános adatvédelmi rendelet követelményeket állapít meg az adatvédelmi hatóságok teljes körű függetlenségének biztosítása érdekében ([47]). Az FRA jelentése megállapította, hogy a legtöbb adatvédelmi hatóság a kormánytól, a parlamenttől vagy bármely más állami szervtől függetlenül működik ([48]).

Az adatvédelmi hatóságoknak megfelelő emberi, műszaki és pénzügyi erőforrásokra van szükségük ahhoz, hogy eredményesen és függetlenül el tudják látni az általános adatvédelmi rendelet szerinti feladataikat. A 2020. évi jelentésben a Bizottság megjegyezte, hogy az adatvédelmi hatóságok erőforrásai még mindig nem kielégítőek, és következetesen felvetette ezt a problémát a tagállamoknak. Azóta javult a helyzet.

Több erőforrás az adatvédelmi hatóságok számára ([49])

- 2020 és 2024 között kettő kivételével valamennyi adatvédelmi hatóság esetében nőtt a személyzet létszáma, és a növekedés 14 tagállamban meghaladta a 25 %-ot.
- Az írországi adatvédelmi hatóság létszáma nőtt a legnagyobb mértékben (79 %), őt követte Észtország, Svédország (mindkettő 57 %) és Bulgária (56 %).
- Csehországban kismértékben csökkent a hatóság személyi állománya (−1 %), Liechtensteinben nem volt növekedés, Cipruson (4 %) és Magyarországon (8 %) pedig kisebb növekedés volt tapasztalható.
- 2020 és 2024 között egy kivételével valamennyi adatvédelmi hatóság esetében nőtt a költségvetés, és a növekedés 13 tagállamban meghaladta az 50 %-ot.
- A ciprusi adatvédelmi hatóság költségvetése nőtt a legnagyobb mértékben (130 %), őt követi Ausztria (107 %), Bulgária (100 %) és Észtország (97 %).
- A görög adatvédelmi hatóság költségvetése 15 %-kal csökkent, míg Liechtenstein (1 %), Szlovákia (6 %) és Csehország (8 %) hatóságainak költségvetése kisebb mértékben nőtt.

Bár ezek a statisztikák általánosan növekvő tendenciát mutatnak az adatvédelmi hatóságok erőforrásaiban, maguk a hatóságok úgy vélik, hogy még mindig nem rendelkeznek elegendő emberi erőforrással ([50]). Hangsúlyozzák, hogy nagyon speciális műszaki ismeretekre van szükség, különösen az új és kialakulóban lévő technológiákra

([45]) Lásd még a tanácsi álláspont és megállapítások 31. bekezdésének b) pontját.
([46]) A tanácsi álláspont és megállapítások 27–28. bekezdése.
([47]) Az általános adatvédelmi rendelet 52. cikke.
([48]) Az FRA jelentésének 31. oldala.
([49]) Az abszolút számadatokkal kapcsolatban lásd a Testület hozzájárulásának 4.4.1. szakaszát.
([50]) Mindössze öt adatvédelmi hatóság véli úgy, hogy megfelelő emberi erőforrásokkal rendelkezik (a Testület hozzájárulásának 33. oldala).

vonatkozóan ([51]), amelyek hiánya befolyásolja munkájuk mennyiségét és minőségét, valamint hogy milyen nehézségekbe ütköznek a magánszektorral az emberi erőforrásokért folytatott versenyt illetően. Az adatvédelmi hatóságok a teljesítményüket befolyásoló tényezőként az elégtelen jogi ismereteket és a nyelvi készségek hiányát említik. A hatóságok munkaerő-felvételi és -megtartási képességét befolyásoló kulcsfontosságú tényezőként az alacsony javadalmazást, a személyzet önálló kiválasztásának lehetetlenségét és a nagy munkaterhelést emelik ki ([52]). Az adatvédelmi hatóságok arra is felhívják a figyelmet, hogy pénzügyi erőforrásokra van szükségük ahhoz, hogy korszerűsítsék és digitalizálják folyamataikat, és műszaki eszközöket szerezzenek be ([53]). Valamennyi adatvédelmi hatóság ellát további feladatokat az általános adatvédelmi rendelet által ráruházott feladatokon túl ([54]), például a bűnüldözésben érvényesítendő adatvédelemről szóló irányelv és az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv szerinti felügyeleti hatóságként, és sokan aggodalmukat fejezik ki azzal kapcsolatban, hogy az új digitális jogszabályok értelmében további felelősségi körökkel kell szembenézniük ([55]).

2.5.2 Nehézségek a rengeteg panasz kezelésében

Több adatvédelmi hatóság jelezte, hogy erőforrásainak túl nagy részét használja fel a rengeteg panasz kezelésére – amelyek nagy részét jelentéktelennek és megalapozatlannak tartják –, mivel az általános adatvédelmi rendelet szerint minden egyes panaszt köteles kezelni, ami bírósági felülvizsgálat tárgyát képezi ([56]). Ez azt jelenti, hogy az adatvédelmi hatóságok nem tudnak elegendő erőforrást elkülöníteni más tevékenységekre, például saját kezdeményezésű vizsgálatokra, figyelemfelkeltő kampányokra és az adatkezelőkkel való együttműködésre ([57]). Nemzeti hatóságként az adatvédelmi hatóságok mérlegelési jogkörrel rendelkeznek arra vonatkozóan, hogy erőforrásaikat az általuk megfelelőnek ítélt módon osszák el (az általános adatvédelmi rendelet 57. cikkének (1) bekezdésében felsorolt) közérdekű feladataik ellátása érdekében. Számos adatvédelmi hatóság fogadott el a panaszkezelés hatékonyságának növelését célzó stratégiákat, amilyen például az automatizálás ([58]), az egyezség útján történő vitarendezési eljárások alkalmazása ([59]) és a hasonló problémákkal kapcsolatos panaszok csoportosítása ([60]).

2.5.3 A GDPR nemzeti adatvédelmi hatóságok általi értelmezése

Az általános adatvédelmi rendelet egyik központi célja az volt, hogy megszüntesse a korábbi adatvédelmi irányelv (95/46/EK irányelv) szerinti széttagolt adatvédelmi megközelítést ([61]). Az adatvédelmi hatóságok azonban továbbra is eltérően értelmezik a kulcsfontosságú adatvédelmi fogalmakat ([62]). Az érdekelt felek ezt tekintik az általános adatvédelmi rendelet következetes alkalmazása előtt álló legfőbb akadálynak az EU-ban. Az eltérő értelmezések tartós fennállása jogbizonytalanságot teremt és növeli a

([51]) Az FRA jelentésének 20. oldala. Egyes adatvédelmi hatóságok külső vállalkozókhoz szerveznek ki bizonyos feladatokat, például a panaszkezelést, a jogi elemzést és a kriminalisztikai elemzést.
([52]) Az FRA jelentésének 24. oldala.
([53]) Az FRA jelentésének 22. oldala.
([54]) Lásd a Testület hozzájárulásának 4.4.5. szakaszát.
([55]) A Testület hozzájárulásának 32. oldala.
([56]) Az FRA jelentésének 48. oldala.
([57]) Az FRA jelentésének 45. oldala. Az adatvédelmi hatóságok különösen fontosnak tartják a hivatalból indított vizsgálatokat, mivel előfordulhat, hogy a panaszosoknak nincs tudomásuk az általános adatvédelmi rendelet számos megsértéséről.
([58]) Az FRA jelentésének 8. oldala.
([59]) Az FRA jelentésének 39. oldala.
([60]) Az FRA jelentésének 41. oldala.
([61]) Az általános adatvédelmi rendelet (9) preambulumbekezdése.
([62]) Az általános adatvédelmi rendelettel foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő szakértői csoport észrevételeinek összegzése.

vállalkozások költségeit (például azáltal, hogy több tagállam eltérő dokumentációt ír elő), megzavarja a személyes adatok szabad áramlását az EU-ban, akadályozza a határokon átnyúló üzleti tevékenységet, és hátráltatja a sürgős társadalmi kihívásokkal kapcsolatos kutatást és innovációt.

Az érdekelt felek által felvetett konkrét problémák a következők: i. az a tény, hogy három tagállam adatvédelmi hatóságai mind eltérő álláspontot képviselnek a személyes adatok klinikai vizsgálat során történő kezelésének megfelelő jogalapjáról, ii. gyakran eltérnek az álláspontok arról, hogy egy jogalany adatkezelőnek vagy adatfeldolgozónak minősül-e, valamint iii. egyes esetekben az adatvédelmi hatóságok nem követik a Testület iránymutatásait, vagy nemzeti szinten olyan iránymutatásokat tesznek közzé, amelyek ellentétesek a Testület iránymutatásaival ([63]). Ezek a kérdések még összetettebbek, ha egyetlen tagállamon belül több adatvédelmi hatóság is egymásnak ellentmondó értelmezéseket fogad el.

Néhány érdekelt fél úgy véli továbbá, hogy egyes adatvédelmi hatóságok és a Testület olyan értelmezéseket fogadnak el, amelyek eltérnek az általános adatvédelmi rendelet kockázatalapú megközelítésétől, ami kihívást jelent a digitális gazdaság fejlődése ([64]), valamint a tömegtájékoztatás szabadsága és sokszínűsége szempontjából. Aggodalomra okot adó területként a következőket említik: i. az anonimizálás értelmezése, ii. a jogos érdek és a hozzájárulás jogalapja ([65]), valamint iii. az egyedi ügyekben történő automatizált döntéshozatal tilalma alóli kivételek ([66]). Nem szabad elfelejteni, hogy az adatvédelmi hatóságok és a Testület feladata biztosítani mind a természetes személyek védelmét személyes adataik kezelése tekintetében, mind pedig a személyes adatok EU-n belüli szabad áramlását. Amint azt az általános adatvédelmi rendelet elismeri ([67]), a személyes adatok védelméhez való jogot az arányosság elvével összhangban, a társadalomban betöltött szerepének függvényében kell figyelembe venni, egyensúlyban más alapvető jogokkal.

2.5.4 Együttműködés az adatkezelőkkel és -feldolgozókkal

Az érdekelt felek hangsúlyozzák annak előnyeit, hogy lehetőség van konstruktív párbeszédet folytatni az adatvédelmi hatóságokkal annak biztosítása érdekében, hogy kezdettől fogva megfeleljenek az általános adatvédelmi rendeletnek, különösen a kialakulóban lévő technológiákkal kapcsolatban. Az érdekelt felek megjegyzik, hogy egyes adatvédelmi hatóságok aktívan együttműködnek az adatkezelőkkel, míg mások lassan válaszolnak, határozatlan válaszokat adnak, vagy egyáltalán nem válaszolnak ([68]).

3 A GDPR TAGÁLLAMOK ÁLTALI VÉGREHAJTÁSA

3.1 A nemzeti alkalmazás széttagoltsága

Bár az általános adatvédelmi rendelet rendeletként közvetlenül alkalmazandó, előírja a tagállamok számára, hogy bizonyos területeken jogszabályokat alkossanak, és lehetőséget biztosít számukra, hogy korlátozott számú területen tovább pontosítsák az

([63]) Az általános adatvédelmi rendelettel foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő szakértői csoport észrevételeinek összegzése.
([64]) Az általános adatvédelmi rendelettel foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő szakértői csoport észrevételeinek összegzése.
([65]) Sorrendben az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke (1) bekezdésének f) pontja és a) pontja.
([66]) Az általános adatvédelmi rendelet 22. cikkének (2) bekezdése.
([67]) A (4) preambulumbekezdés.
([68]) Az általános adatvédelmi rendelettel foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő szakértői csoport észrevételeinek összegzése.

alkalmazását ([69]). A nemzeti szintű jogalkotást a tagállamoknak az általános adatvédelmi rendeletben meghatározott feltételek mellett és korlátokon belül kell megtenniük. 2020-hoz hasonlóan az érdekelt felek arról számoltak be, hogy nehézségekbe ütköznek azon nemzeti szabályok széttagoltsága miatt, amelyekkel a tagállamok az általános adatvédelmi rendeletet pontosítják, különösen a következők tekintetében:

- a gyermek hozzájárulásának alsó korhatára az e gyermeknek nyújtott, információs társadalommal összefüggő szolgáltatások választéka tekintetében ([70]),
- a genetikai adatok, biometrikus adatok és egészségügyi adatok kezelésére vonatkozó további feltételek tagállamok általi bevezetése ([71]),
- a büntetőjogi felelősség megállapítására vonatkozó határozatokra és a bűncselekményekre vonatkozó személyes adatok kezelése ([72]), ami bizonyos szabályozott ágazatokban nehézségeket okoz.

Fontos ugyanakkor, hogy számos érdekelt fél arról számol be, hogy a széttagoltsággal kapcsolatos problémák elsősorban az általános adatvédelmi rendelet adatvédelmi hatóságok általi eltérő értelmezéséből erednek, nem pedig abból, hogy a tagállamok fakultatív specifikációs előírásokat alkalmaznak.

A tagállamok úgy vélik, hogy a széttagoltság korlátozott mértékben elfogadható, és az általános adatvédelmi rendeletben szereplő specifikációs előírások továbbra is előnyösek, különösen a nemzeti hatóságok általi adatkezelés esetében ([73]). Az általános adatvédelmi rendelet előírja a tagállamok számára, hogy a személyes adatok kezelésére vonatkozó jogszabályok előkészítése során konzultáljanak nemzeti adatvédelmi hatóságukkal ([74]). Az FRA jelentése megállapította, hogy egyes kormányok nagyon szigorú határidőket határoztak meg e hatóságok számára, és egyes esetekben egyáltalán nem konzultálnak velük ([75]).

3.2 A Bizottság általi nyomon követés

A Bizottság folyamatosan nyomon követi az általános adatvédelmi rendelet végrehajtását. A Bizottság kötelezettségszegés megállapítására irányuló eljárásokat indított tagállamokkal szemben olyan kérdésekben, mint az adatvédelmi hatóságok függetlensége (többek között a külső befolyástól való mentesség és elbocsátás esetén a bírósági jogorvoslat rendelkezésre állása) ([76]), valamint az érintettek hatékony bírósági jogorvoslathoz való joga abban az esetben, ha az adatvédelmi hatóság nem foglalkozik a panasszal ([77]). A nyomon követés részeként a Bizottság arra is kéri az adatvédelmi hatóságokat, hogy szigorúan bizalmas alapon nyújtsanak rendszeres tájékoztatást ([78]) a folyamatban lévő, nagyszabású, határokon átnyúló ügyekről, különösen a multinacionális technológiai nagyvállalatokat érintő ügyekről.

([69]) Pl. a gyermek hozzájárulásának alsó korhatára az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások tekintetében (az általános adatvédelmi rendelet 8. cikkének (1) bekezdése).
([70]) Az általános adatvédelmi rendelet 8. cikkének (1) bekezdése.
([71]) Az általános adatvédelmi rendelet 9. cikkének (4) bekezdésében biztosított lehetőség.
([72]) Az általános adatvédelmi rendelet 10. cikke.
([73]) A tanácsi álláspont és megállapítások 30. bekezdése.
([74]) Az általános adatvédelmi rendelet 36. cikke.
([75]) Az FRA jelentésének 11. oldala.
([76]) Belgium (2021/4045) és Belgium (2022/2160).
([77]) Finnország (2022/4010) és Svédország (2022/2022).
([78]) Az ügy hivatkozási adataival, a vizsgálat típusával (saját kezdeményezésen vagy panaszon alapuló), a vizsgálat hatókörének összefoglalásával, az érintett adatvédelmi hatóságokkal, a megtett főbb eljárási lépésekkel és időpontokkal, valamint a nyomozással vagy bármely más megtett intézkedésekkel és időpontokkal kapcsolatos információkról.

A Bizottság rendszeresen kommunikál a tagállamokkal az általános adatvédelmi rendelet végrehajtását illetően. A 2020. évi jelentésben meghatározottaknak megfelelően a Bizottság továbbra is támaszkodik az általános adatvédelmi rendelettel foglalkozó tagállami szakértői csoportra ([79]) az általános adatvédelmi rendelet hatékony végrehajtásával kapcsolatos megbeszélések és tapasztalatcsere elősegítése tekintetében. A szakértői csoport külön megbeszéléseket folytatott a következőkről: i. az igazságügyi feladataikat ellátó bíróságok felügyelete (az általános adatvédelmi rendelet 55. cikke; a Charta 8. cikke), ii. az adatvédelemhez való jog és a véleménynyilvánítás szabadságához való jog összeegyeztetése (az általános adatvédelmi rendelet 85. cikke), valamint iii. a felügyeleti hatósággal szembeni hatékony bírósági jogorvoslathoz való jog (az általános adatvédelmi rendelet 78. cikke). E megbeszéléseket követően a Bizottság áttekintésekben foglalta össze az említett rendelkezések tagállami végrehajtása során alkalmazott megközelítéseket ([80]). A Bizottság arra is felhasználta a csoportot, hogy az eljárási szabályokról szóló javaslat előkészítése során eszmecserét folytasson a tagállamokkal.

A tagállamok és a Bizottság által közösen végzett schengeni értékelések részeként azt is értékelik, hogy a nemzeti jogszabályok és gyakorlatok megfelelnek-e a schengeni térségre vonatkozó uniós joganyagban meghatározott adatvédelmi szabályoknak. Évente legalább öt helyszíni adatvédelmi értékelésre kerül sor, amelyek jelenleg a nagy méretű IT-rendszerekre és a Schengeni Információs Rendszerre, a vízuminformációs rendszerre, valamint a nemzeti adatvédelmi hatóságok e rendszerek feletti felügyeleti szerepére összpontosítanak.

A Bizottság aktívan hozzájárul a Bíróság elé terjesztett nagyszámú ügyhöz (az elmúlt években évente mintegy 30 előzetes döntéssel), amelyek központi szerepet játszanak az általános adatvédelmi rendelet kulcsfontosságú fogalmainak következetes értelmezésében. A Bíróság egyre növekvő ítélkezési gyakorlata számos pontosítást tartalmaz, például a személyes adatok fogalommeghatározását ([81]), a személyes adatok különleges kategóriáit ([82]), az adatkezelőt ([83]), a hozzájárulást ([84]), a jogos érdeket ([85]), a hozzáférési jogot ([86]), a törléshez való jogot ([87]), a kártérítéshez való jogot ([88]), az egyedi ügyekben történő automatizált döntéshozatalt ([89]), a közigazgatási bírságokat ([90]), az adatvédelmi tisztviselőket ([91]), a személyes adatok nyilvántartásokban való közzétételét ([92]), valamint az általános adatvédelmi rendeletnek a parlamentek tevékenységeire való alkalmazását ([93]) illetően.

([79]) https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?lang=hu&do=groupDetail.groupDetail&groupID=3461
([80]) https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/meetings/consult?lang=hu&meetingId=31754&fromExpertGroups=3461
([81]) C-319/22. sz. ügy, ECLI:EU:C:2023:837.
([82]) C-184/20. sz. ügy, ECLI:EU:C:2022:601; C-252/21. sz. ügy, ECLI:EU:C:2023:537.
([83]) C-683/21. sz. ügy, ECLI:EU:C:2023:949; C-604/22. sz. ügy, ECLI:EU:C:2024:214; C-231/22. sz. ügy, ECLI:EU:C:2024:7.
([84]) C-61/19. sz. ügy, ECLI:EU:C:2020:901.
([85]) C-597/19. sz. ügy, ECLI:EU:C:2021:492; C-252/21. sz. ügy, ECLI:EU:C:2023:537.
([86]) C-307/22. sz. ügy, ECLI:EU:C:2023:811; C-154/21. sz. ügy, ECLI:EU:C:2023:3.
([87]) C-460/20. sz. ügy, ECLI:EU:C:2022:962.
([88]) C-300/21. sz. ügy, ECLI:EU:C:2023:370; C-687/21. sz. ügy, ECLI:EU:C:2024:72; C-667/21. sz. ügy, ECLI:EU:C:2023:1022.
([89]) C-26/22. és C-64/22. sz. egyesített ügyek, ECLI:EU:C:2023:958.
([90]) C-807/21. sz. ügy, ECLI:EU:C:2023:950; C-683/21. sz. ügy, ECLI:EU:C:2023:949.
([91]) C-453/21. sz. ügy, ECLI:EU:C:2023:79.
([92]) C-439/19. sz. ügy, ECLI:EU:C:2021:504; C-184/20. sz. ügy, ECLI:EU:C:2022:601.
([93]) C-33/22. sz. ügy, ECLI:EU:C:2024:46; C-272/19. sz. ügy, ECLI:EU:C:2020:535.

4 AZ ÉRINTETT JOGAI

A természetes személyek tudatossága az általános adatvédelmi rendelettel és az adatvédelmi hatóságokkal kapcsolatban (a 2024-ben végzett 549. sz. Eurobarométer felmérés a jogérvényesülésről, a jogokról és az értékekről)

- Az EU-ban a válaszadók 72 %-a jelezte, hogy hallott az általános adatvédelmi rendeletről, közülük 40 % tudja, hogy miről szól.
- 19 tagállamban a válaszadók több mint 70 %-a jelezte, hogy ismeri az általános adatvédelmi rendeletet: a legismertebb a svédországi válaszadók körében (92 %), őket Hollandia (88 %), Málta és Dánia (84 %) követi, míg a legkevésbé ismert Bulgáriában (59 %), Litvániában (63 %) és Franciaországban (64 %).
- Az EU-ban a válaszadók 68 %-a nyilatkozott úgy, hogy hallott egy adatvédelmi jogaik védelméért felelős nemzeti hatóságról, és az összes válaszadó 24 %-a állítja, hogy tudja, melyik hatóság a felelős.
- Az összes tagállamot figyelembe véve a válaszadók legalább fele hallott ilyen nemzeti hatóságról, a legtöbben Hollandiában (82 %), Csehországban, Szlovéniában, Lengyelországban (75 %) és Portugáliában (74 %). A válaszadók Ausztriában (56 %) és Spanyolországban (58 %) ismerik legkevésbé ezt a hatóságot.

Az egyének egyre inkább ismerik és aktívan gyakorolják az általános adatvédelmi rendelet szerinti jogaikat ([94]). Az adatvédelmi hatóságok jelentős erőforrásokat különítenek el az adatvédelmi jogokkal és kötelezettségekkel kapcsolatos tudatosság növelésére a lakosság körében, például a közösségi médián és televíziós kampányokon, segélyvonalakon, hírleveleken és oktatási intézményekben tartott előadásokon keresztül ([95]). E kezdeményezések közül sok részesült uniós finanszírozásban ([96]). Az Alapjogi Ügynökség megjegyzi, hogy bár a lakosság körében nőtt az adatvédelem ismertsége, annak megértése még nem elegendő, amint azt számos jelentéktelen vagy megalapozatlan panasz is bizonyítja ([97]). Számos felhasználóbarát digitális eszközt fejlesztettek ki annak érdekében, hogy megkönnyítsék az érintettek számára jogaik gyakorlását ([98]). A jogalkotási aktusoknak, különösen az adatkormányzási rendeletnek ([99]) a jövőben további lehetőségeket kell teremtenie az érintettek számára jogaik gyakorlására. A vállalkozások megjegyzik, hogy a törléshez való jogot egyre gyakrabban gyakorolják, míg a helyesbítéshez való jog és a tiltakozáshoz való jog esetén ez ritkán fordul elő.

4.1 A hozzáférési jog

Az adatkezelők arról számolnak be, hogy az érintettek leggyakrabban a hozzáférési jogra (az általános adatvédelmi rendelet 15. cikke) hivatkoznak. Bár a Testület 2022-ben iránymutatásokat fogadott el erre a jogra vonatkozóan, az adatkezelők továbbra is nehézségekről számolnak be, például a „megalapozatlan vagy túlzó kérelmek” fogalmának értelmezésekor ([100]), amikor nagyszámú megkeresésre kell válaszolniuk, valamint amikor

([94]) A tanácsi álláspont és megállapítások 13. bekezdése.
([95]) A Testület hozzájárulásának 6. szakasza.
([96]) https://commission.europa.eu/law/law-topic/data-protection/eu-funding-supporting-implementation-general-data-protection-regulation-gdpr_en
([97]) Az FRA jelentésének 9. és 48. oldala.
([98]) Az általános adatvédelmi rendelettel foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő szakértői csoport észrevételeinek összegzése.
([99]) Az (EU) 2022/868 rendelet (adatkormányzási rendelet) 10. cikke (HL L 152., 2022.6.3., 1. o.).
([100]) Az általános adatvédelmi rendelet 12. cikkének (5) bekezdése.

olyan megkeresésekkel foglalkoznak, amelyeket az adatvédelemhez nem kapcsolódó célokból, például bírósági eljárásokhoz történő bizonyítékgyűjtés céljából nyújtanak be ([101]). A civil társadalmi szervezetek megjegyzik, hogy a hozzáférési kérelmekre adott válaszok gyakran késedelmesek vagy hiányosak, és a kapott adatok nem mindig olvasható formátumban vannak ([102]). A nemzeti hatóságok a hozzáférési jog és a dokumentumokhoz való nyilvános hozzáférésre vonatkozó szabályok közötti kölcsönhatás nehézségeit említik ([103]). Ezért üdvözlendő, hogy a Testület 2024 februárjában összehangolt végrehajtási keretre vonatkozó együttes fellépést indított a hozzáférési jog tekintetében ([104]).

4.2 Az adathordozhatósághoz való jog

A 2020. évi jelentésben a Bizottság kötelezettséget vállalt arra, hogy az adatstratégiával összhangban megvizsgálja az adathordozhatósághoz való jog (az általános adatvédelmi rendelet 20. cikke) természetes személyek általi fokozott alkalmazását megkönnyítő gyakorlati eszközöket. A Bizottság azóta számos kezdeményezést fogadott el, amelyek kiegészítik ezt a jogot. Ezek a kezdeményezések megkönnyítik a szolgáltatások közötti váltást, ezáltal nagyobb választékot teremtenek az egyének számára, támogatják a versenyt és az innovációt, és lehetővé teszik a természetes személyek számára, hogy kihasználják az adataik felhasználásából származó előnyöket. Az adatrendelet fokozott jogot biztosít az intelligens eszközök felhasználói számára az ilyen eszközökön keresztül generált adatok hordozhatóságához és előírja, hogy a termék kialakítása vagy a gyártó, illetve az adattulajdonos backend szervere technikailag lehetővé tegye ezt a hordozhatóságot. A digitális piacokról szóló jogszabály előírja a „kapuőrként” azonosított alapvető platformszolgáltatók számára, hogy biztosítsák a felhasználók adatainak tényleges hordozhatóságát, beleértve az ilyen adatokhoz való folyamatos és valós idejű hozzáférést is. Számos más, jelenleg tárgyalás alatt álló vagy politikai megállapodás tárgyát képező bizottsági kezdeményezés – például a platformalapú munkavégzésről szóló irányelv ([105]), az európai egészségügyi adattér ([106]) és a pénzügyi adatokhoz való hozzáférésre vonatkozó keret ([107]) – biztosít az adathordozhatósághoz való megerősített jogokat konkrét területeken.

4.3 Panasztételhez való jog

Amint azt a panaszok nagy száma is bizonyítja, széles körben ismert az adatvédelmi hatóságnál történő panasztételhez való jog. A civil társadalmi szervezetek rámutatnak a panaszok kezelésére vonatkozó nemzeti gyakorlatok közötti indokolatlan különbségekre, amely problémával a Bizottság eljárási szabályokról szóló javaslata foglalkozik. Kevés tagállam élt az általános adatvédelmi rendelet által biztosított azon lehetőséggel, hogy a nonprofit szervek számára biztosítsák azt a jogot, hogy az érintettől kapott megbízástól függetlenül intézkedhessenek (80. cikk (2) bekezdés). A 2020-ban elfogadott, képviseleti

([101]) A Bíróság azonban egyértelművé tette, hogy az érintett nem köteles megindokolni a személyes adatokhoz való hozzáférés iránti kérelmét: C-307/22. sz. ügy, ECLI:EU:C:2023:811, 38. pont.
([102]) Az általános adatvédelmi rendelettel foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő szakértői csoport észrevételeinek összegzése.
([103]) A tanácsi álláspont és megállapítások 27–28. bekezdése.
([104]) https://www.edpb.europa.eu/news/news/2024/cef-2024-launch-coordinated-enforcement-right-access_en
([105]) Platform-munkavállalók: a Tanács megerősítette a munkakörülményeik javítását célzó új szabályokról létrejött megállapodást – Consilium (europa.eu).
([106]) Javaslat – Rendelet az európai egészségügyi adattérről, COM(2022) 197 final.
([107]) Javaslat – Rendelet a pénzügyi adatokhoz való hozzáférésre vonatkozó keretről, valamint az 1093/2010/EU, az 1094/2010/EU, az 1095/2010/EU és az (EU) 2022/2554 rendelet módosításáról, COM(2023) 360 final.

keresetekről szóló irányelv ([108]) azonban e tekintetben nagyobb harmonizációhoz fog vezetni azáltal, hogy megkönnyíti a természetes személyek által az általános adatvédelmi rendelet megsértése miatt indított kollektív kereseteket. Az irányelvet végrehajtó nemzeti intézkedések 2023 júniusában váltak alkalmazandóvá.

4.4 A gyermekek személyes adatainak védelme

A gyermekeknek különleges védelemre van szükségük személyes adataik kezelése során ([109]). Az általános adatvédelmi rendelet egy olyan átfogó jogi keret része, amely biztosítja a gyermekek offline és online védelmét is ([110]). Tekintettel a gyermekek fokozott online jelenlétére, az elmúlt években számos uniós és nemzeti szintű intézkedésre került sor a gyermekek online védelmének támogatása érdekében. Az adatvédelmi hatóságok jelentős bírságokat szabtak ki a közösségimédia-vállalatokra az általános adatvédelmi rendelet gyermekek adatainak kezelése során történő megsértése miatt. Más hatóságokkal is együttműködnek annak érdekében, hogy a reklámok területén nagyobb védelmet biztosítsanak a gyermekeknek. A 2020. évi jelentésben a Bizottság felkérte a Testületet, hogy fogadjon el iránymutatásokat a gyermekek adatainak kezelésére vonatkozóan, és ez a munka jelenleg is folyamatban van ([111]). A digitális szolgáltatásokról szóló rendelet konkrét rendelkezéseket tartalmaz az online platformokat használó gyermekek magánélete védelmének, valamint biztonságának és védelmének magas szintű biztosítása érdekében.

Egyes érdekelt felek az érintettek jogainak gyakorlásával kapcsolatos nehézségekről számolnak be, amikor az érintettek gyermekek. Különösen arról, hogy a gyermekek nem értik teljes mértékben jogaikat, nem rendelkeznek digitális jártassággal, és jogtalan befolyásnak lehetnek kitéve ([112]). A Bizottság számos nemzeti szintű kezdeményezést finanszírozott a gyermekek adatainak védelmére és az adatvédelmi tudatosság gyermekek körében történő előmozdítására vonatkozóan ([113]). A gyermekbarát internetre vonatkozó (BIK+) stratégia keretében a Bizottság tudatosságnövelő forrásokat és képzéseket biztosít a gyermekek számára digitális jogaikról, többek között az adatvédelemről (pl. digitális hozzájárulás) ([114]). Egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek arra, hogy hatékony és a magánélet védelmét szem előtt tartó életkor-ellenőrző eszközökre van szükség. 2024 elején a Bizottság a tagállamokkal, a Testülettel és az Audiovizuális Médiaszolgáltatásokat Szabályozó Hatóságok Európai Csoportjával közösen létrehozott egy, az életkor ellenőrzésével foglalkozó munkacsoportot azzal a céllal, hogy megvitassák és támogassák az életkor-ellenőrzés európai keretének és megközelítésének kidolgozását. Ez a munka ezentúl a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály testületi keretében, a kiskorúak védelmével foglalkozó munkacsoportban folytatódik. A 2024 májusában hatályba lépett uniós digitális személyazonosságról szóló rendelettel ([115]) összefüggésben a Bizottság annak biztosításán dolgozik, hogy 2026-ban már minden uniós polgár és lakos számára

([108]) Az (EU) 2020/1828 irányelve (2020. november 25.) a fogyasztók kollektív érdekeinek védelmére irányuló képviseleti keresetekről és a 2009/22/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 409., 2020.12.4., 1. o.).
([109]) Az általános adatvédelmi rendelet (38) preambulumbekezdése.
([110]) A gyermek mindenek felett álló érdekét szolgáló integrált gyermekvédelmi rendszerek kialakításáról és megerősítéséről szóló ajánlás: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/rights-child/combating-violence-against-children-and-ensuring-child-protection_en
([111]) Lásd még a tanácsi álláspont és megállapítások 31. bekezdésének a) pontját.
([112]) Az általános adatvédelmi rendelettel foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő szakértői csoport észrevételeinek összegzése.
([113]) https://commission.europa.eu/law/law-topic/data-protection/eu-funding-supporting-implementation-general-data-protection-regulation-gdpr_en
([114]) https://digital-strategy.ec.europa.eu/hu/policies/strategy-better-internet-kids.
([115]) Az (EU) 2024/1183 rendelet a 910/2014/EU rendeletnek az európai digitális személyazonossági keret létrehozása tekintetében történő módosításáról (HL L, 2024/1183, 2024.4.30.).

elérhetővé váljon az európai digitális személyiadat-tárca lehetősége, beleértve az életkor ellenőrzésére való használatot is. A tárca ökoszisztémájának teljes mértékű működőképessé válását megelőző időszakban azonban egy rövid távú megoldás kerül kialakításra az életkor ellenőrzésére vonatkozóan, amely az egész EU-ban elérhetővé válik.

5 LEHETŐSÉGEK ÉS KIHÍVÁSOK A SZERVEZETEK, KÜLÖNÖSEN A KKV-K SZÁMÁRA

Az általános adatvédelmi rendelet egyenlő versenyfeltételeket teremtett a belső piacon működő vállalkozások számára, és technológiasemleges, innovációbarát megközelítése lehetővé teszi a vállalkozások számára, hogy csökkentsék a bürokráciát és élvezzék a nagyobb fogyasztói bizalom előnyeit ([116]). Számos vállalkozás alakított ki belső adatvédelmi kultúrát, és tekinti a magánélet és az adatok védelmét a verseny kulcsfontosságú paramétereinek. A vállalkozások értékelik az általános adatvédelmi rendelet kockázatalapú megközelítését, és olyan vezérelvnek tekintik, amely lehetővé teszi a rugalmasságot és kötelezettségeik méretezhetőségét ([117]).

5.1 Eszköztár a vállalkozások számára

Az általános adatvédelmi rendelet olyan eszköztárat biztosít, amely lehetővé teszi a szervezetek számára, hogy rugalmasan kezeljék és bizonyítsák megfelelésüket, beleértve a magatartási kódexeket, a tanúsítási mechanizmusokat és az általános szerződési feltételeket. A 2020. évi jelentésben bejelentetteknek megfelelően a Bizottság 2021-ben általános szerződési feltételeket fogadott el az adatkezelő és az adatfeldolgozó közötti kapcsolatra vonatkozóan ([118]). Ezek az általános szerződési feltételek kész és könnyen végrehajtható önkéntes megfelelési eszközt biztosítanak, ami különösen hasznos a kkv-k, illetve olyan szervezetek számára, amelyek esetleg nem rendelkeznek erőforrásokkal ahhoz, hogy egyedi szerződéseket kössenek kereskedelmi partnereikkel. A vállalkozások általános szerződési feltételek alkalmazásával kapcsolatos visszajelzései vegyesek abban az értelemben, hogy egyes vállalatok (főként a kkv-k) részben vagy egészben alkalmazzák azokat, míg mások (többnyire a nagyobb vállalatok) általában nem, mert inkább a saját feltételeiket alkalmazzák.

A vállalkozások hangsúlyozzák, hogy a magatartási kódexek ágazatspecifikus és költséghatékony megfelelési eszközként jelentős potenciállal rendelkeznek ([119]). Azonban magatartási kódexek csak korlátozott mértékben készültek ([120]). Az eddig rendelkezésre álló információk szerint csak két uniós szintű kódexet hagytak jóvá (mindkettőt a számításifelhő-ágazatban), míg nemzeti szinten hat kódexet ([121]). Az érdekelt felek a

([116]) Amint azt a jövőállósági platform, a Bizottságnak az uniós jogszabályok egyszerűsítésére és az indokolatlan szabályozási költségek kiiktatására irányuló erőfeszítéseit segítő, magas szintű szakértői csoport jelentése elismeri: https://commission.europa.eu/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-less-costly-and-future-proof/fit-future-platform-f4f_hu. Lásd még az általános adatvédelmi rendelettel foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő szakértői csoport észrevételeinek összegzését, valamint a tanácsi álláspont és megállapítások 12. bekezdését.

([117]) Az általános adatvédelmi rendelettel foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő szakértői csoport észrevételeinek összegzése.

([118]) A Bizottság (EU) 2021/915 végrehajtási határozata (2021. június 4.) az adatkezelők és az adatfeldolgozók közötti, az (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet 28. cikkének (7) bekezdése és az (EU) 2018/1725 európai parlamenti és tanácsi rendelet 29. cikkének (7) bekezdése szerinti általános szerződési feltételekről (C/2021/3701) (HL L 199., 2021.6.7., 18. o.).

([119]) Az általános adatvédelmi rendelettel foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő szakértői csoport észrevételeinek összegzése.

([120]) A tanácsi álláspont és megállapítások 25. bekezdése.

([121]) https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/accountability-tools/register-codes-conduct-amendments-and-extensions-art-4011_en?f%5B0%5D=coc_scope%3Anational

magatartási kódexek alkalmazását korlátozó fő tényezőkként a nehézkes követelményeket (ideértve az akkreditált ellenőrző szervezet létrehozásának szükségességét), az adatvédelmi hatóságok szerepvállalásának hiányát és a hosszadalmas jóváhagyási eljárást említették ([122]).

A folyamat során nagyobb átláthatóságra és egyértelmű jóváhagyási határidőkre van szükség. Az adatvédelmi hatóságoknak és az uniós szintű kódexek esetében a Testületnek aktívabban kellene ösztönözniük a magatartási kódexek kidolgozását, együttműködve a kódexeket kidolgozó szövetségekkel. Ez segíteni fogja az értelmezésbeli különbségek megoldását és a jóváhagyási folyamat felgyorsítását. Az érdekelt felek sajnálatukat fejezik ki a magatartási kódexek elfogadása terén tapasztalható jelentős késedelmek miatt, amelyeket az okoz, hogy egyes kérdéseket párhuzamosan, az iránymutatásokkal kapcsolatos munka részeként vitatnak meg. A vállalkozások hasonlóképpen arról számolnak be, hogy a tanúsítást nem használják széles körben, mivel a fejlesztési folyamat lassú és összetett. A magatartási kódexekhez hasonlóan az adatvédelmi hatóságoknak egyértelműbb határidőket kell biztosítaniuk a tanúsítások felülvizsgálatára és jóváhagyására.

A Testület a 2024–2027-es stratégiájában kötelezettséget vállalt arra, hogy továbbra is támogatja az olyan megfelelési intézkedéseket, mint a tanúsítás és a magatartási kódexek, többek között azáltal, hogy együttműködik az érdekelt felek kulcsfontosságú csoportjaival, és elmagyarázza, hogyan használhatók az eszközök ([123]).

5.2 A kkv-k és a kisvállalkozók előtt álló sajátos kihívások

A 2020. évi jelentésben a Bizottság a kkv-k általános adatvédelmi rendeletnek való megfelelésének támogatására irányuló erőfeszítések fokozására szólított fel. Az elmúlt években az adatvédelmi hatóságok és a Testület tovább fejlesztették a kkv-k rendelkezésére álló megfelelési eszközöket, amelyeket részben a Bizottság által nyújtott finanszírozás támogatott ([124]). 2023 áprilisában a Testület a kisvállalkozások számára készült adatvédelmi útmutatót adott ki ([125]), amely hozzáférhető és könnyen érthető formában gyakorlati információkat nyújt a kkv-k számára.

A kkv-k számos tagállamban hangsúlyozzák a helyi adatvédelmi hatóságaik testre szabott támogatásának előnyeit. Az adatvédelmi hatóságok tudatosságnövelésre és iránymutatásra vonatkozó eltérő megközelítései miatt azonban egyes tagállamokban a kkv-k a megfelelést összetettnek tekintik, és félnek a jogérvényesítéstől ([126]). Az adatvédelmi hatóságoknak meg kell kettőzniük e kihívások kezelésére irányuló erőfeszítéseiket, többek között azáltal, hogy proaktívan együttműködnek a kkv-kkal a megfeleléssel kapcsolatos megalapozatlan aggályok eloszlatása érdekében. Az adatvédelmi hatóságoknak olyan testre szabott támogatás és gyakorlati eszközök biztosítására kell összpontosítaniuk, mint például a mintadokumentumok (pl. az adatvédelmi hatásvizsgálatok elvégzéséhez), segélyvonalak, szemléltető példák, ellenőrző listák, valamint a konkrét adatkezelési műveletekre (pl. számlázás vagy hírlevelek), illetve technikai és szervezési intézkedésekre vonatkozó iránymutatások. Mivel a legtöbb kkv nem rendelkezik belső adatvédelmi szakértővel, a

([122]) Az általános adatvédelmi rendelettel foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő szakértői csoport észrevételeinek összegzése.
([123]) https://www.edpb.europa.eu/system/files/2024-04/edpb_strategy_2024-2027_en.pdf
([124]) https://commission.europa.eu/law/law-topic/data-protection/eu-funding-supporting-implementation-general-data-protection-regulation-gdpr_en
([125]) https://edpb.europa.eu/sme-data-protection-guide/home_en
([126]) Az általános adatvédelmi rendelettel foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő szakértői csoport észrevételeinek összegzése.

kkv-knak szóló iránymutatásoknak a jogi képzettséggel nem rendelkezők számára is könnyen érthetőnek kell lenniük ([127]).

Az általános adatvédelmi rendelet kockázatalapú megközelítésével összhangban az alacsony kockázatú adatkezelési tevékenységeket végző kkv-k nem viselnek jelentős megfelelési terhet. Míg az adatkezelési tevékenységek nyilvántartásának vezetésére vonatkozó eltérés ([128]) korlátozott körülmények között alkalmazandó ([129]), az alacsony kockázatú adatkezelést végző kkv-k az adatvédelmi hatóságok által rendelkezésre bocsátott mintadokumentumokon alapuló, egyszerűsített nyilvántartások vezetésével is eleget tehetnek a követelményeknek. Ezenkívül az ilyen nyilvántartásokat hasznos eszköznek kell tekinteni a kkv-k számára ahhoz, hogy számba vegyék adatkezelési tevékenységeiket.

5.3 Adatvédelmi tisztviselők

Az adatvédelmi tisztviselők fontos szerepet játszanak annak biztosításában, hogy azok a szervezetek, amelyekben dolgoznak, megfeleljenek az általános adatvédelmi rendeletnek. Az EU-ban működő adatvédelmi tisztviselők általában rendelkeznek az általános adatvédelmi rendelet szerinti feladataik ellátásához szükséges ismeretekkel és készségekkel, és függetlenségüket tiszteletben tartják ([130]). Számos kihívás azonban továbbra is fennáll, többek között: i. a szükséges szakértelemmel rendelkező adatvédelmi tisztviselők kinevezésével kapcsolatos nehézségek, ii. az oktatásra és képzésre vonatkozó uniós szintű normák hiánya, iii. az adatvédelmi tisztviselők szervezeti folyamatokba való megfelelő bevonásának elmulasztása, iv. forráshiány, v. az adatvédelmen kívüli további feladatok, valamint vi. rövid hivatalban eltöltött idő ([131]). A Testület megjegyezte, hogy az adatvédelmi hatóságoknak fokozniuk kell a tudatosságnövelő tevékenységeiket, valamint tájékoztatási és végrehajtási intézkedéseiket annak biztosítása érdekében, hogy az adatvédelmi tisztviselők betölthessék az általános adatvédelmi rendelet szerinti szerepüket ([132]).

6 AZ ÁLTALÁNOS ADATVÉDELMI RENDELET MINT AZ UNIÓS SZAKPOLITIKA SAROKKÖVE A DIGITÁLIS SZFÉRÁBAN

6.1 Az általános adatvédelmi rendeletre épülő digitális szakpolitika

A 2020. évi jelentésben a Bizottság elkötelezte magát az adatvédelmi keret új technológiákkal kapcsolatos egységes alkalmazásának támogatása iránt, hogy segítse az innovációt és a technológiai fejlődést. Az EU azóta számos kezdeményezést fogadott el, amelyek közül néhány kiegészíti az általános adatvédelmi rendeletet, illetve meghatározott

([127]) Lásd: a tanácsi álláspont és megállapítások 24. bekezdése; az általános adatvédelmi rendelettel foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő szakértői csoport észrevételeinek összegzése.
([128]) Az általános adatvédelmi rendelet 30. cikkének (5) bekezdése.
([129]) A 250 főnél kevesebb személyt foglalkoztató szervezetre, kivéve, ha az általa végzett adatkezelés az érintettek jogaira és szabadságaira nézve valószínűsíthetően kockázattal jár, ha az adatkezelés nem alkalmi jellegű, vagy ha az adatkezelés kiterjed a személyes adatok különleges, a GDPR 9. cikke (1) bekezdésében említett kategóriáinak vagy a GDPR 10. cikkében említett, büntetőjogi felelősség megállapítására vonatkozó határozatokra és bűncselekményekre vonatkozó személyes adatoknak a kezelésére.
([130]) A tanácsi álláspont és megállapítások 26. bekezdése; az Európai Adatvédelmi Testület 2023. évi összehangolt végrehajtási intézkedése – Az adatvédelmi tisztviselők kinevezése és pozíciója: https://www.edpb.europa.eu/system/files/2024-01/edpb_report_20240116_cef_dpo_en.pdf
([131]) Az általános adatvédelmi rendelettel foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő szakértői csoport észrevételeinek összegzése.
([132]) Lásd az Európai Adatvédelmi Testület összehangolt végrehajtási intézkedésének ajánlásait.

területeken pontosítja annak alkalmazását az alábbiakban ismertetett, konkrét célkitűzések elérése érdekében.

- A digitális szolgáltatásokról szóló rendelet ([133]), amelynek célja, hogy biztonságos online környezetet biztosítson a természetes személyek és a vállalkozások számára, megtiltja az online platformoknak, hogy profilalkotáson alapuló hirdetéseket jelenítsenek meg a személyes adatok általános adatvédelmi rendeletben meghatározott különleges kategóriáinak felhasználásával.
- A digitális piacok tisztességesebbé és versengőbbé tétele érdekében a digitális piacokról szóló jogszabály ([134]) megtiltja a „kapuőröknek” minősülő szereplők számára, hogy a személyes adatokat más adatokkal „kombinálják” vagy „keresztfelhasználják” az alapvető platformszolgáltatásaik és más szolgáltatásaik között, kivéve, ha a felhasználó az általános adatvédelmi rendeletben meghatározottak szerint hozzájárulását adta.
- A mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály ([135]) meghatározza az uniós adatvédelmi szabályokat azokon a konkrét területeken, ahol mesterséges intelligenciát használnak, például a távoli biometrikus azonosító rendszerekben, a különleges adatkategóriák torzítás észlelése céljából történő kezelésekor és a személyes adatok szabályozói tesztkörnyezetekben történő további kezelésekor.
- A platformalapú munkavégzésről szóló irányelv ([136]) a foglalkoztatás területén egészíti ki az általános adatvédelmi rendeletet azáltal, hogy szabályokat állapít meg a digitális munkaplatformok által használt automatizált nyomonkövetési és döntéshozatali rendszerekre vonatkozóan, különös tekintettel a személyes adatok kezelésével kapcsolatos korlátozásokra, az átláthatóságra, az emberi felügyeletre, a felülvizsgálatra és a hordozhatóságra.
- A politikai reklámtevékenységről szóló rendelet ([137]) tiltja a személyes adatok különleges kategóriáinak politikai reklámokban való felhasználását, és nagyobb átláthatóságot ír elő az alkalmazott célzott hirdetési és felerősítési technikák tekintetében.
- Az európai digitális személyazonosságról szóló rendelet lehetővé teszi egy egyetemes, megbízható és biztonságos európai digitális személyiadat-tárca létrehozását. Ezzel lehetővé válik a természetes személyek számára, hogy a személyes adataik feletti teljes körű ellenőrzés mellett és szükségtelen adatmegosztás nélkül igazolják az olyan személyes attribútumokat, mint a vezetői engedélyek, diplomák és bankszámlák.

Évek óta folynak a tárgyalások az elektronikus hírközlési adatvédelmi rendeletre irányuló javaslatról ([138]), amely a jelenlegi elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv ([139]) helyébe lép, és kiegészíti a magánélet védelmére és az adatvédelemre vonatkozó

([133]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2065 rendelete (2022. október 19.) a digitális szolgáltatások egységes piacáról és a 2000/31/EK irányelv módosításáról (digitális szolgáltatásokról szóló rendelet) (HL L 277., 2022.10.27., 1. o.).
([134]) (EU) 2022/1925 rendelet (digitális piacokról szóló jogszabály) (HL L 265., 2022.10.12., 1. o.).
([135]) (EU) 2024/1689 rendelet (A mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály) (HL L 2024/1689, 2024.7.12.).
([136]) Platform-munkavállalók: a Tanács megerősítette a munkakörülményeik javítását célzó új szabályokról létrejött megállapodást – Consilium (europa.eu).
([137]) (EU) 2024/900 rendelet a politikai reklámtevékenység átláthatóságáról és célzott folytatásáról (HL L, 2024/900, 2024.3.20.).
([138]) Az elektronikus hírközlési adatvédelmi rendeletre irányuló javaslat, COM(2017) 10 final.
([139]) 2002/58/EK irányelv (elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv) (HL L 201., 2002.7.31., 37. o.).

jogszabályi keretet. Át kell gondolni e kezdeményezés következő lépéseit, beleértve annak az általános adatvédelmi rendelettel való kapcsolatát is.

Az interoperábilis Európáról szóló rendelet ([140]) célja, hogy a digitális közszolgáltatásokat Unió-szerte interoperábilissá tegye. Támogatja az adatvédelmi hatóságok közötti együttműködést, különösen interoperabilitási szabályozói tesztkörnyezetek révén.

Számos uniós kezdeményezés biztosít jogalapot a személyes adatok magánszervezetek általi kezeléséhez a bűncselekmények megelőzése, a bűncselekményekkel kapcsolatos nyomozás, felderítés és a büntetőeljárás alá vonás céljából. Minden ilyen jogszabálynak gondosan célzottnak kell lennie, hogy minimálisra csökkentse a személyes adatok védelméhez való jog megsértését, és arányosnak kell lennie a kitűzött céllal ([141]). A Charta, az általános adatvédelmi rendelet és a Bíróság ítélkezési gyakorlata keretet biztosít e kezdeményezések méréséhez. A pénzmosás elleni küzdelemről szóló javasolt jogalkotási csomag ([142]) jelentős biztosítékokat tartalmaz a személyes adatok védelmére vonatkozóan, anélkül, hogy veszélyeztetné a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatok csökkentésére és az uniós pénzügyi rendszerrel való visszaéléssel kapcsolatos bűncselekmény elkövetésére irányuló kísérletek hatékony felderítésére vonatkozó célkitűzést.

Ezzel összefüggésben a Tanács hangsúlyozta, hogy a személyes adatok kezelésére vonatkozó rendelkezéseket tartalmazó új uniós jogszabályoknak összhangban kell lenniük az általános adatvédelmi rendelettel és a Bíróság ítélkezési gyakorlatával.

6.2 Jogi keret az adatmegosztás fokozására

Az adatstratégia célja az adatok egységes piacának létrehozása, ahol az adatok szabadon áramlanak az EU-n belül és az ágazatok között a vállalkozások, a kutatók és a közigazgatási szervek előnyére. Az adatstratégia egyik fő célja olyan közös európai adatterek létrehozása, amelyek megkönnyítik az adatösszevonást, az adatokhoz való hozzáférést és az adatmegosztást. Ami a személyes adatokat illeti, az általános adatvédelmi rendelet biztosítja a keretet minden olyan kezdeményezéshez, amelynek célja az adatok szabad áramlásának javítása az EU-ban, ami önmagában is az általános adatvédelmi rendelet egyik célkitűzése. Ami a személyes adatokat illeti, az általános adatvédelmi rendelet által biztosított védelmet nem érinti.

Az adatkormányzási rendelet ([143]) és az adatrendelet ([144]) az adatstratégia pillérei. Az adatkormányzási rendelet konkrét szabályokat határoz meg a közszféra személyes adatokat magában foglaló adatainak további felhasználásával összefüggésben, és jogi keretet fektet le az adatközvetítő szolgáltatásokra, többek között a személyesadat-kezelési szolgáltatásokra (PIMS) és a személyesadat-felhőkre vonatkozóan, hogy segítse az érintetteket az általános adatvédelmi rendelet szerinti jogaik gyakorlásában. Meghatározza továbbá az adatok altruisztikus célokra történő felhasználásának feltételeit. Az adatrendelet az adatokhoz való hozzáférésre és a hordozhatóságra vonatkozó technikai követelmények előírásával megerősíti az érintettek által a tulajdonukban lévő, bérelt vagy lízingelt intelligens tárgyak használata révén generált adatok feletti ellenőrzést.

([140]) (EU) 2024/903 rendelet (az interoperábilis Európáról szóló rendelet) (HL L, 2024/903, 2024.3.22.).
([141]) Lásd a tanácsi álláspont és megállapítások 31. bekezdésének f) pontját.
([142]) https://finance.ec.europa.eu/publications/anti-money-laundering-and-countering-financing-terrorism-legislative-package_en
([143]) (EU) 2022/868 rendelet (adatkormányzási rendelet) (HL L 152., 2022.6.3., 1. o.).
([144]) (EU) 2023/2854 rendelet (adatrendelet) (HL L, 2023/2854, 2023.12.22.).

Az európai egészségügyi adattér (EHDS) ([145]) tükrözi az egészségügyiadat-szektorban azonosított sajátos igényeket, ugyanakkor az általános adatvédelmi rendeletre is épül. Lehetővé teszi továbbá a természetes személyek számára, hogy elektronikus formátumban könnyen hozzáférjenek egészségügyi adataikhoz, és megosszák azokat az egészségügyi szakemberekkel, akár más tagállamokban is, ezáltal javítva az egészségügyi ellátást és növelve a betegek ellenőrzését az adataik felett. Emellett közös jogi keretet hoz létre az egészségügyi adatok kutatás, innováció és népegészségügy céljából történő további felhasználására vonatkozóan, amely az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szerv által kiadott engedélyen alapul. A személyes adatok védelmének biztosítása érdekében az európai egészségügyi adattér megbízható környezetet biztosít az egészségügyi adatokhoz való biztonságos hozzáféréshez és azok kezeléséhez. A Bizottság az új jogszabályi keret végrehajtása és az ágazatspecifikus kezdeményezések finanszírozása révén továbbra is támogatja a közös európai adatterek fejlesztésére irányuló munkát 14 ágazatban.

6.3 Az új digitális szabályok irányítása

A digitális szabályozások kidolgozása kapcsán felmerül az igény a szabályozási területek közötti szoros együttműködés iránt ([146]). Ez az együttműködés annál is inkább szükséges, mivel az adatvédelmi kérdések egyre inkább összekapcsolódnak például a versenyjoggal, a fogyasztóvédelmi joggal, a digitális piacokra vonatkozó szabályokkal, az elektronikus hírközlési szabályozással és a kiberbiztonsággal kapcsolatos kérdésekkel. Ez a helyzet például az olyan üzleti modellek uniós joggal való összeegyeztethetőségének értékelésekor, ahol a fogyasztó választhat, hogy fizet a szolgáltatásért vagy hozzájárul adatainak kezeléséhez.

Egyes esetekben az adatvédelmi hatóságok feladata az új uniós digitális jogszabályok konkrét rendelkezéseinek érvényesítése ([147]). Az új digitális szabályozások olyan egyedi struktúrákat is létrehoznak, amelyek a koherens végrehajtás biztosítása érdekében összefogják az illetékes szabályozókat, mint például a digitális piacokról szóló jogszabállyal foglalkozó magas szintű munkacsoport, az (adatkormányzási rendelet alapján létrehozott) Európai Adatinnovációs Testület és a (digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály alapján létrehozott) Digitális Szolgáltatások Európai Testülete. A NIS 2 irányelv ([148]) részletesebb szabályokat állapít meg a szabályozó hatóságok és az adatvédelmi hatóságok közötti, adatvédelmi incidensnek minősülő biztonsági incidensek kezelése terén folytatott együttműködésre vonatkozóan.

E formális struktúrákon kívül az adatvédelmi hatóságok lépéseket tesznek annak biztosítására, hogy intézkedéseik kiegészítsék a többi szabályozási területet és összhangban legyenek azokkal. 2020 júliusában a fogyasztóvédelmi és adatvédelmi hatóságok önkéntesekből álló csoportot hoztak létre a bevált gyakorlatok meghatározása és a végrehajtással kapcsolatos tapasztalatok megosztása céljából. Az adatvédelmi hatóságok továbbra is részt vesznek a Fogyasztóvédelmi Együttműködési Hálózattal közös munkaértekezleteken. 2023-ban a Testület az adatvédelem, a verseny és a fogyasztóvédelem közötti kölcsönhatással foglalkozó munkacsoportot hozott létre.

Bár ezek a fejlemények pozitívak, strukturáltabb és hatékonyabb együttműködési eszközökre van szükség, különösen az EU-ban nagyszámú természetes személyt és több

([145]) https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2024-0331_HU.html.

([146]) Lásd: a tanácsi álláspont és megállapítások 40–41. bekezdése; Az általános adatvédelmi rendelettel foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő szakértői csoport észrevételeinek összegzése.

([147]) Lásd például az adatrendelet 37. cikkének (3) bekezdését.

([148]) (EU) 2022/2555 irányelv (NIS 2 irányelv) (HL L 333., 2022.12.27., 80. o.).

szabályozót érintő helyzetek kezelése érdekében ([149]). Az ilyen struktúráknak biztosítaniuk kell, hogy a hatóságok mindenkor felelősek legyenek a hatáskörükbe tartozó szabályok betartásával kapcsolatos valamennyi kérdésért. A tagállamoknak arra is törekedniük kell, hogy nemzeti szinten megfelelő együttműködésre kerüljön sor ([150]).

7 NEMZETKÖZI ADATTOVÁBBÍTÁSOK ÉS GLOBÁLIS EGYÜTTMŰKÖDÉS

7.1 A GDPR adattovábbítási eszköztára

Az adatáramlások a társadalom digitális transzformációjának és a gazdaság globalizációjának szerves részévé váltak. A magánélet tiszteletben tartása minden eddiginél inkább a feltétele a stabil, biztonságos és versenyképes kereskedelmi forgalomnak, és a nemzetközi együttműködés számos formáját elősegíti. Az általános adatvédelmi rendelet V. fejezetében biztosított adattovábbítási eszköztár számos eszközt kínál a különböző adattovábbítási forgatókönyvek kezelésére, ugyanakkor biztosítja, hogy az adatok továbbra is magas szintű védelemben részesüljenek, amikor elhagyják az EU-t.

A 2020. évi jelentés óta az uniós adatvédelmi jogszabályokban meghatározott adattovábbítási követelményeket tovább pontosították, és az adattovábbítási eszköztár tovább fejlődött. Az egyik fontos pontosítás a „nemzetközi adattovábbítás” fogalmát érinti, amelyet a Testület úgy határozott meg ([151]), hogy az magában foglalja a személyes adatoknak az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozó adatkezelő vagy adatfeldolgozó általi, egy másik, harmadik országbeli adatkezelővel vagy adatfeldolgozóval való közlését, függetlenül attól, hogy az utóbbi által végzett adatkezelés az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozik-e vagy sem ([152]). A Testület ezen iránymutatása különösen fontos volt ahhoz, hogy jogbiztonságot nyújtson az európai adatkezelők és adatfeldolgozók számára azon forgatókönyvek tekintetében, amelyekben az általános adatvédelmi rendelet V. fejezete szerinti adattovábbítási eszközre van szükség.

A Bíróság a Schrems II-ügyben ([153]) hozott ítéletében további pontosításokkal szolgált a különböző adattovábbítási eszközök által nyújtandó azon védelmet illetően, amelynek szerepe annak biztosítása, hogy az általános adatvédelmi rendelet által garantált védelem szintje ne sérüljön ([154]). Ezeknek az eszközöknek különösen azt kell biztosítaniuk, hogy azok a természetes személyek, akiknek az adatait az EU-n kívülre továbbítják, az EU-n belül biztosítottal lényegében azonos szintű védelemben részesüljenek ([155]). Az uniós adatátadó feladata annak értékelése, hogy ez a helyzet áll-e fenn, figyelembe véve az adattovábbítás sajátos körülményeit ([156]).

A védelem szintjének értékeléséhez az adatátadóknak figyelembe kell venniük mind a nem uniós adatátvevővel kötött adattovábbítási eszközben (pl. szerződésben) meghatározott adatvédelmi biztosítékokat, mind pedig az adatátvevő helye szerinti ország jogrendszerének releváns szempontjait, különös tekintettel az adott ország hatóságainak

([149]) Lásd a tanácsi álláspont és megállapítások 18. és 40–41. bekezdését, valamint az általános adatvédelmi rendelettel foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő szakértői csoport észrevételeinek összegzését.

([150]) Németország különböző területek szabályozóiból álló „digitális klasztert” hozott létre azzal a céllal, hogy kiterjessze együttműködésüket a digitalizáció valamennyi aspektusa tekintetében, valamint hogy megosszák egymással az ismereteket és a bevált gyakorlatokat: https://www.dataguidance.com/news/germany-bsi-announces-formation-digital-cluster-bonn

([151]) Az Európai Adatvédelmi Testület 05/2021. sz. iránymutatása.

([152]) Az Európai Adatvédelmi Testület 05/2021. sz. iránymutatásának 2. szakasza.

([153]) C-311/18. sz. ügy, ECLI:EU:C:2020:559 (Schrems II).

([154]) Schrems II, 93. pont.

([155]) Schrems II, 96. és 105. pont.

([156]) Schrems II, 131. pont.

adatokhoz való esetleges hozzáférésére ([157]). Ez utóbbit az általános adatvédelmi rendelet 45. cikkében meghatározott megfelelőségértékelési kritériumok alapján kell értékelni. A Bíróság tovább részletezte ezeket a kritériumokat, különös tekintettel a hatóságok személyes adatokhoz való, bűnüldözési és nemzetbiztonsági célú hozzáférésére vonatkozó szabályokra.

Ez az értelmezés tükröződik a Testület iránymutatásában is, amely aktualizálta a „megfelelőségi referenciáját" ([158]) (amely iránymutatást adott azokról az elemekről, amelyeket a Bizottságnak figyelembe kell vennie a megfelelőségi értékelés elvégzésekor). A Testület új iránymutatást is elfogadott, amely további pontosításokat tartalmaz az alábbiakkal kapcsolatban: i. az egyes adatátadók által a védelem szintjének értékelésekor figyelembe veendő elemek, ii. a felhasználható lehetséges források áttekintése, valamint iii. példák lehetséges kiegészítő intézkedésekre (pl. szerződéses és technikai biztosítékok) ([159]). Az iránymutatás kifejezetten kiemeli, hogy az adatátadók által végzett minden egyes értékelés egyedi, és hogy ezért figyelembe kell venniük az egyes adattovábbítások sajátosságait, amelyek az adattovábbítás céljától, az érintett szervezetek típusától, az adattovábbítás ágazatától, a továbbított személyes adatok kategóriáitól stb. függően eltérőek lehetnek ([160]).

Figyelembe véve a nemzetközi adattovábbításra vonatkozó követelmények e különböző pontosításait, az elmúlt években jelentős lépések történtek az általános adatvédelmi rendelet adattovábbítási eszköztárának továbbfejlesztése és működőképessé tétele érdekében.

7.1.1 Megfelelőségi határozatok

Amint azt az érdekelt felektől kapott visszajelzések is tükrözik, a megfelelőségi határozatok továbbra is kulcsszerepet játszanak az általános adatvédelmi rendelet adattovábbítási eszköztárában ([161]) azáltal, hogy egyszerű és átfogó megoldást kínálnak az adattovábbításra anélkül, hogy az adatátadónak további biztosítékokat kellene nyújtania vagy engedélyt kellene szereznie. A személyes adatok szabad áramlásának lehetővé tételével ezek a határozatok kereskedelmi csatornákat nyitottak meg az uniós gazdasági szereplők számára, többek között azáltal, hogy kiegészítették és bővítették a kereskedelmi megállapodások előnyeit, és megkönnyítették a külföldi partnerekkel való együttműködést számos területen, a szabályozási együttműködéstől a kutatásig.

A 2020. évi jelentés óta tovább nőtt azon országok száma, amelyek korszerű adatvédelmi jogszabályokat vezettek be, amelyek többek között kulcsfontosságú adatvédelmi elveket, egyéni jogokat és a független szabályozó hatóságok általi hatékony végrehajtást írnak elő. Ez a tendencia ([162]) azt is lehetővé tette a Bizottság számára, hogy fokozza megfelelőségi munkáját. Ez magában foglalja az Egyesült Királyságra vonatkozó megfelelőségi határozat elfogadását ([163]), amely központi szerepet játszik az Egyesült Királysággal a brexitet követően kötött különböző megállapodások megfelelő működésének biztosításában. Annak biztosítása érdekében, hogy a megfelelőségi határozat időtálló maradjon, egy 2025-

([157]) Schrems II, 105. pont.
([158]) Az Európai Adatvédelmi Testület 02/2020. sz. ajánlása és WP 254 rev. 01. sz. megfelelőségi referenciája.
([159]) Az Európai Adatvédelmi Testület 01/2020. sz. ajánlása, kiegészítve a 02/2020. sz. ajánlással.
([160]) Lásd például az Európai Adatvédelmi Testület 01/2020. sz. ajánlásának 8–13. és 32–33. bekezdését.
([161]) Lásd például: a Testület hozzájárulásának 7–8. oldala; a tanácsi álláspont és megállapítások 36. bekezdése; Az általános adatvédelmi rendelettel foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő szakértői csoport észrevételeinek összegzése.
([162]) „A személyes adatok cseréje és védelme a globalizált világban" című bizottsági közlemény végrehajtása, 2017.1.10., COM(2017) 7 final.
([163]) A Bizottság (EU) 2021/1772 végrehajtási határozata (HL L 360., 2021.10.11., 1. o.).

ben lejáró, „hatályvesztésre vonatkozó rendelkezést” tartalmaz, amelyet követően megújítható, ha a védelem szintje továbbra is megfelelő. A Bizottság a Koreai Köztársaságra vonatkozó megfelelőségi határozatot is elfogadott ([164]), amely kiegészíti a személyes adatok áramlásáról szóló EU–Koreai Köztársaság szabadkereskedelmi megállapodást, és megkönnyíti a szabályozási együttműködést. A megfelelőségi határozat első felülvizsgálatát 2024 vége felé tervezik.

Emellett, az EU–USA adatvédelmi pajzsra vonatkozó megfelelőségi határozat érvénytelenítését követően, a Bizottság tárgyalásokat kezdett az Egyesült Államok (USA) kormányával, hogy újabb, a Bíróság által tisztázott követelményeknek megfelelő megállapodást dolgozzanak ki ([165]). Az Egyesült Államok elnöke új elnöki rendeletet fogadott el az Egyesült Államok jelfelderítési tevékenységeire vonatkozó biztosítékok megerősítéséről, amely új, kötelező erejű és végrehajtható biztosítékokat vezetett be annak érdekében, hogy az adatokhoz nemzetbiztonsági célokból csak a szükséges és arányos mértékben lehessen hozzáférni, és hogy az európaiak hatékony jogorvoslati lehetőségekkel rendelkezzenek. Ennek alapján a Bizottság elfogadta az EU–USA adatvédelmi keretre vonatkozó megfelelőségi határozatát ([166]), amely lehetővé teszi a személyes adatok szabad áramlását az EU-ból az adatvédelmi kerethez csatlakozó amerikai vállalatok felé. Mivel az Egyesült Államok kormánya által a nemzetbiztonság területén bevezetett biztosítékok az Egyesült Államokban működő vállalatok részére történő valamennyi adattovábbításra alkalmazandók a felhasznált, általános adatvédelmi rendelet szerinti adattovábbítási mechanizmustól függetlenül, jelentősen megkönnyítették más eszközök, például az általános szerződési feltételek és a kötelező erejű vállalati szabályok alkalmazását. Az adatvédelmi keret működésének első felülvizsgálatára 2024 nyarán kerül sor, amely során azt ellenőrzik, hogy az összes releváns elemet teljes mértékben végrehajtották-e az Egyesült Államok jogi keretében, és azok hatékonyan működnek-e a gyakorlatban.

Brazíliával és Kenyával, valamint első alkalommal több nemzetközi szervezettel is folynak a megfelelőségi tárgyalások (például az Európai Szabadalmi Szervezettel folytatott megfelelőségi tárgyalások előrehaladott szakaszban vannak) ([167]). A különböző érdekelt felek felhívásaival is összhangban ([168]) a Bizottság aktívan folytatott tájékozódó jellegű megbeszéléseket a világ különböző régióinak országaival.

A Bizottság az általános adatvédelmi rendelet szerinti megfelelő kötelezettségeivel összhangban folyamatosan figyelemmel kíséri a fejleményeket azokban az országokban is, amelyek már részesülnek a megfelelőségi megállapítások előnyeiből, és rendszeresen felülvizsgálja a meglévő határozatokat ([169]). 2023 áprilisában a Bizottság elfogadta a Japánra vonatkozó megfelelőségi határozat első időszakos felülvizsgálatáról szóló jelentését ([170]), amelyben arra a következtetésre jutott, hogy Japán továbbra is megfelelő

([164]) A Bizottság (EU) 2022/254 végrehajtási határozata (HL L 44., 2022.2.24., 1. o.).

([165]) https://commission.europa.eu/news/joint-press-statement-european-commissioner-justice-didier-reynders-and-us-secretary-commerce-wilbur-2020-08-10_en

([166]) A Bizottság (EU) 2023/1795 végrehajtási határozata (HL L 231., 2023.9.20., 118. o.).

([167]) Az Európai Szabadalmi Szervezet az Európai Szabadalmi Egyezmény alapján létrehozott kormányközi szervezet. Fő feladata az európai szabadalmak megadása. Ezzel összefüggésben szorosan együttműködik az uniós tagállamok vállalataival és nemzeti hatóságaival, valamint a különböző uniós intézményekkel és szervekkel.

([168]) A Testület hozzájárulásának 7–8. oldala.

([169]) Az általános adatvédelmi rendelet 45. cikkének (4) és (5) bekezdése. Lásd még a Schrems I-ügyben hozott ítélet 76. pontját.

([170]) A Bizottság (EU) 2019/419 végrehajtási határozata (HL L 76., 2019.3.19., 1. o.). Lásd még: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_421. Ez a határozat volt az általános adatvédelmi rendelet alapján elfogadott első megfelelőségi határozat és az első kölcsönös megfelelőségi megállapodás.

szintű védelmet biztosít ([171]). A felülvizsgálat kimutatta, hogy az uniós és japán adatvédelmi keretek a kölcsönös megfelelőségi határozatok elfogadása óta tovább közeledtek egymáshoz.

Emellett az általános adatvédelmi rendelet 97. cikkével összhangban, az általános adatvédelmi rendelet alkalmazásának és működésének 2020. évi értékelése keretében kezdeményezték a korábbi uniós adatvédelmi keret (a továbbiakban: adatvédelmi irányelv) alapján elfogadott 11 megfelelőségi határozat ([172]) első felülvizsgálatát. A felülvizsgálat e szempontját illető következtetések levonását elhalasztották, különösen a Bíróság Schrems II-ügyben hozott ítéletének és a Testület későbbi értelmezésének figyelembevétele érdekében. A megfelelőségi standard kulcsfontosságú elemeire vonatkozó, fent említett bírósági pontosítások részletes információcseréhez vezettek az érintett országokkal és területekkel jogi keretük releváns szempontjairól, valamint a felügyeleti és végrehajtási mechanizmusokról.

A Bizottság 2024. január 15-én közzétette az e 11 határozatról szóló jelentését, valamint részletes országjelentéseket, amelyek ismertetik az egyes országokban és területeken a megfelelőségi határozatok elfogadása óta bekövetkezett fejleményeket, valamint a hatóságok adatokhoz való hozzáférésére vonatkozó szabályokat, különösen bűnüldözési és nemzetbiztonsági célokból ([173]). A jelentés megállapítja, hogy mind a 11 ország és terület továbbra is megfelelő szintű védelmet nyújt az EU-ból továbbított személyes adatok számára. Ez azt tükrözi, hogy különböző módokon valamennyi érintett ország és terület modernizálta és megerősítette adatvédelmi jogi keretét. Ezen túlmenően a védelem szintje közötti lényeges különbségek kezelése érdekében néhányukkal az Európából továbbított személyes adatokra vonatkozóan további biztosítékokról tárgyaltak és állapodtak meg, amennyiben ez szükséges volt a megfelelőségi határozat folytonosságának biztosításához.

Ezek a felülvizsgálatok arra is rámutatnak, hogy a megfelelőségi határozatok nem „végpontként” szolgáltak, hanem lefektették az EU és e hasonló gondolkodású partnerek közötti szorosabb együttműködés és további szabályozási konvergencia alapjait. A Japánra vonatkozó megfelelőségi határozat első felülvizsgálatáról szóló jelentés például elismeri, hogy a japán adatvédelmi keret további megerősítése megnyithatja az utat a megfelelőségi határozat kereskedelmi forgalmon túlra történő kiterjesztéséhez is, hogy az kiterjedjen a hatálya alól jelenleg kizárt adattovábbításokra, például a szabályozási együttműködés és a kutatás területén. Jelenleg is folynak a tárgyalások e kiterjesztés lehetőségéről. Általánosságban elmondható, hogy a megfelelőségi határozatok az EU és az említett külföldi partnerek közötti általános kapcsolat stratégiai elemévé váltak, amelyekre az együttműködés elmélyítését elősegítő jelentős tényezőként tekintenek számos területen.

Amellett, hogy szilárd alapot biztosít a fokozott kétoldalú együttműködéshez, azon országok és területek növekvő hálózata, amelyek tekintetében az EU megfelelőségi határozatot fogadott el, új lehetőségeket kínál a biztonságos és szabad adatáramlás előnyeinek maximalizálására, valamint a hasonlóan gondolkodó partnerek közötti szorosabb együttműködésre az adatvédelmi szabályok érvényesítése terén. A Bizottság ezért 2024 márciusában otthont adott a biztonságos adatáramlásról szóló első magas szintű találkozónak, amelyen az Európai Adatvédelmi Testület elnöke mellett 15 olyan ország és terület illetékes miniszterei és adatvédelmi hatóságainak vezetői vettek részt, amelyekre

([171]) A Bizottság jelentése a Japánra vonatkozó megfelelőségi határozat működésének első felülvizsgálatáról, 2023.4.3., COM(2023) 275 final (és SWD(2023) 75 final).

([172]) Andorra, Argentína, Kanada (kereskedelmi szereplők esetében), Feröer szigetek, Guernsey, Man-sziget, Izrael, Jersey, Új-Zéland, Svájc és Uruguay.

([173]) A Bizottság jelentése a 95/46/EK irányelv 25. cikkének (6) bekezdése alapján elfogadott megfelelőségi határozatok végrehajtásának első felülvizsgálatáról, 2024.1.15., COM(2024) 7 final (és SWD(2024) 3 final).

vonatkozóan az EU megfelelőségi határozatot fogadott el ([174]). Az ülésen több olyan konkrét intézkedési pontot határoztak meg, amelyekkel kapcsolatban folytatódik a csoporton belüli munka.

Általánosságban az Európai Bizottság által elfogadott megfelelőségi határozatok a „hálózati hatásukon” keresztül az EU-n kívül is egyre fontosabbak, mivel nemcsak az EGT 30 gazdasága számára teszik lehetővé az adatok szabad áramlását, hanem világszerte sokkal több olyan joghatóság között is, amelyek saját adatvédelmi szabályaik értelmében „biztonságos célként” ismerik el azokat az országokat, amelyekre vonatkozóan uniós megfelelőségi határozat született ([175]).

7.1.2 Megfelelő biztosítékokat nyújtó eszközök

A 2020. évi jelentés óta további, megfelelő biztosítékokat nyújtó eszközöket dolgoztak ki, és gyakorlati iránymutatást adtak ki a használatuk megkönnyítése érdekében.

A 2020. évi jelentésben bejelentetteknek megfelelően a Bizottság korszerűsített általános szerződési feltételeket fogadott el ([176]), amelyek kidolgozásakor jelentős mértékben támaszkodott a különböző érdekelt felek visszajelzéseire ([177]). Az új általános szerződési feltételek az adatvédelmi irányelv alapján elfogadott három általános szerződési feltétel helyébe léptek. A főbb újítások a következők: i. aktualizált biztosítékok az általános adatvédelmi rendelettel összhangban, ii. moduláris megközelítés, amely az adattovábbítási forgatókönyvek széles skáláját lefedő, integrált ügyintézési pontot kínál, iii. nagyobb rugalmasság az általános szerződési feltételek több fél általi használata tekintetében, valamint iv. gyakorlati eszköztár a Schrems II-ügyben hozott ítéletnek való megfeleléshez.

Az érdekelt felek üdvözölték a korszerűsített általános szerződési feltételeket, és a kapott visszajelzések megerősítik, hogy az általános szerződési feltételek továbbra is az uniós adatátadók által messze a leggyakrabban használt eszközök az adattovábbításhoz ([178]). Annak érdekében, hogy segítse az adatátadókat a megfelelésre irányuló erőfeszítéseikben, a Bizottság kérdések és válaszok formájában további iránymutatást dolgozott ki a feltételek alkalmazásáról ([179]), amelyeket új kérdések felmerülése esetén tovább frissítenek, többek között az értékelés részeként kapott további visszajelzések fényében.

Számos adatátadó arról számol be, hogy nehézségekbe ütközik a Schrems II-ítéletben előírt adattovábbítási hatásvizsgálatok elvégzésekor, különösen azok összetettségét, valamint az azok elvégzéséhez szükséges költségeket és időt említve ([180]). Ugyan üdvözlik a Testület iránymutatását és az általános szerződési feltételeket, további iránymutatást kérnek (pl. az érintett felek felelősségi körével és az adattovábbítási hatásvizsgálatok részletességével kapcsolatban), és igénylik az ilyen értékelések elvégzését segítő további eszközöket (pl. mintadokumentumok, általános országértékelések, kockázati katalógusok). Bár az érdekelt felek ezeket az észrevételeket főként az általános szerződési feltételekkel kapcsolatban tették, ugyanezekre az értékelésekre más adattovábbítási eszközök (például a kötelező erejű vállalati szabályok) esetében is szükség van. Ezért fontos, hogy a Testület

([174]) https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/mex_24_1307#11
([175]) Például Argentína, Izrael, Kolumbia, Marokkó, Svájc és Uruguay.
([176]) A Bizottság (EU) 2021/914 végrehajtási határozata (HL L 199., 2021.6.7., 31. o.).
([177]) Ez magában foglalta például az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos 2/2021. sz. közös véleményét az általános szerződési feltételek elfogadási eljárásának részeként.
([178]) A tanácsi álláspont és megállapítások 37. bekezdése, a Testület hozzájárulásának 9. oldala, az általános adatvédelmi rendelettel foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő szakértői csoport észrevételeinek összegzése.
([179]) https://commission.europa.eu/law/law-topic/data-protection/international-dimension-data-protection/new-standard-contractual-clauses-questions-and-answers-overview_en
([180]) Lásd pl. az általános adatvédelmi rendelettel foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő szakértői csoport észrevételeinek összegzését.

– a Schrems II-követelményeknek az elmúlt években, többek között a nemzeti adatvédelmi hatóságok jogérvényesítési tevékenységeinek részeként történő alkalmazása során szerzett tapasztalatokra építve – mérlegelje olyan módszerek/eszközök feltárását, amelyek ebben az összefüggésben tovább segíthetnék az adatátadókat a megfelelésre irányuló erőfeszítéseikben.

A meglévő általános szerződési feltételek kiegészítése érdekében a Bizottság további feltételeket dolgoz ki annak érdekében, hogy átfogó és koherens csomagot biztosítson az uniós adatátadók számára. Ez magában foglalja az (EU) 2018/1725 rendelet szerinti, az uniós intézmények és szervek által harmadik országbeli kereskedelmi szereplők részére történő adattovábbításra vonatkozó általános szerződési feltételeket ([181]), valamint az olyan harmadik országbeli adatátvevők részére történő adattovábbításra vonatkozó általános szerződési feltételeket, amelyek adatkezelési műveletei közvetlenül az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartoznak. Ez utóbbi válasz az érdekelt felek azon felhívására, hogy a feltételek kifejezetten terjedjenek ki olyan forgatókönyvekre is, ahol az adatátvevő az általános adatvédelmi rendelet területi hatálya alá tartozik (például azért, mert a szóban forgó adatkezelés az általános adatvédelmi rendelet 3. cikkének (2) bekezdésével összhangban az uniós piacra irányul) ([182]). Amint azt a Testület tisztázta, az általános adatvédelmi rendelet V. fejezete szerinti adattovábbítási eszközre ebben az esetben is szükség van az EU-n kívül kezelt személyes adatokat érintő fokozott, például az esetlegesen egymásnak ellentmondó nemzeti jogszabályok vagy a harmadik országban jellemző aránytalan kormányzati hozzáférés következtében felmerülő kockázatok miatt ([183]). A Bizottság által jelenleg kidolgozás alatt álló új általános szerződési feltételek kifejezetten foglalkoznak majd ezzel a forgatókönyvvel, és teljes mértékben figyelembe fogják venni azokat a követelményeket, amelyek az általános adatvédelmi rendelet értelmében már közvetlenül alkalmazandók az említett adatkezelőkre és adatfeldolgozókra ([184]).

Amint azt az érdekelt felek különböző típusai is elismerik ([185]), a mintafeltételek egyre inkább központi szerepet játszanak az adatáramlás megkönnyítésében világszerte. Több joghatóság is jóváhagyta az uniós általános szerződési feltételeket saját adatvédelmi jogszabályai szerinti adattovábbítási mechanizmusként, korlátozott mértékben igazítva azokat belső jogrendjéhez ([186]). Számos más ország saját mintafeltételeket fogadott el, amelyek fontos közös jellemzőkkel rendelkeznek az uniós általános szerződési feltételekkel ([187]). Különösen releváns példa erre, hogy más nemzetközi/regionális szervezetek vagy hálózatok – például az Európa Tanács 108. sz egyezménnyel (Egyezmény az egyének védelméről a személyes adatok gépi feldolgozása során) foglalkozó tanácsadó bizottsága, az Ibéramerikai Adatvédelmi Hálózat és a Délkelet-ázsiai

([181]) Az (EU) 2018/1725 rendelet 48. cikke (2) bekezdésének b) pontjával összhangban.
([182]) A tanácsi álláspont és megállapítások 37. bekezdése, a Testület hozzájárulásának 9. oldala, az általános adatvédelmi rendelettel foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő szakértői csoport észrevételeinek összegzése.
([183]) Az Európai Adatvédelmi Testület 05/2021. sz. iránymutatásának 3. oldala.
([184]) Az Európai Adatvédelmi Testület 05/2021. sz. iránymutatásának 4. szakaszában foglaltak szerint is.
([185]) A Testület hozzájárulásának 9. oldala, az általános adatvédelmi rendelettel foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő szakértői csoport észrevételeinek összegzése.
([186]) Például az Egyesült Királyság (https://ico.org.uk/media/for-organisations/documents/4019539/international-data-transfer-addendum.pdf) és Svájc (https://www.edoeb.admin.ch/edoeb/en/home/datenschutz/arbeit_wirtschaft/datenuebermittlung_ausland.html).
([187]) Például Új-Zéland (https://privacy.org.nz/responsibilities/your-obligations/disclosing-personal-information-outside-new-zealand/) és Argentína (https://servicios.infoleg.gob.ar/infolegInternet/anexos/265000-269999/267922/norma.htm).

Nemzetek Szövetsége (ASEAN) ([188]) – mintafeltételeket dolgoztak ki. Ez új lehetőségeket nyit meg a világ különböző régiói közötti adatáramlás mintafeltételek alapján történő elősegítésére. Konkrét példa erre az uniós általános szerződési feltételekről és az ASEAN mintafeltételekről szóló EU–ASEAN útmutató, amely a vállalatok észrevételeire építve segíti őket az ezen feltételeknek való megfelelésre irányuló erőfeszítéseikben ([189]).

Az általános szerződési feltételek mellett a kötelező erejű vállalati szabályokat továbbra is széles körben alkalmazzák a vállalatcsoportok tagjai vagy a közös gazdasági tevékenységet folytató vállalkozások közötti adatáramlásokhoz. Mióta az általános adatvédelmi rendelet alkalmazandó, a Testület 80 kedvező véleményt fogadott el a kötelező erejű vállalati szabályokat jóváhagyó nemzeti határozatokról ([190]). A Testület emellett iránymutatást adott ki az adatkezelőkre vonatkozó kötelező erejű vállalati szabályokba foglalandó elemekről (és a kötelező erejű vállalati szabályok iránti kérelem részeként nyújtandó információkról), amelyeket az általános adatvédelmi rendelet követelményeinek és a Schrems II-ítéletnek megfelelően aktualizáltak ([191]). Folyamatban van az adatfeldolgozókra vonatkozó kötelező erejű vállalati szabályokkal kapcsolatos aktualizált iránymutatás kidolgozása is ([192]). Mivel a kötelező erejű vállalati szabályok célja, hogy kötelező erejű adatvédelmi politikákat/programokat vezessenek be a vállalatoknál, sok érdekelt fél különösen hasznos megfelelési eszköznek és megbízható adattovábbítási eszköznek tartja ezeket ([193]). Ugyanakkor az érdekelt felek továbbra is arról számolnak be, hogy a nemzeti adatvédelmi hatóságok általi jóváhagyási eljárás hossza és összetettsége megakadályozza a kötelező erejű vállalati szabályok szélesebb körű alkalmazását. Ezért fontos, hogy a hatóságok folytassák a jóváhagyási folyamat egyszerűsítésére és lerövidítésére irányuló munkát.

A 2020. évi jelentés óta lépések történtek a tanúsítás és a magatartási kódexek adattovábbítási eszközként való használatának megkönnyítése érdekében is, például azáltal, hogy a Testület mindkét eszközre vonatkozóan célzott iránymutatásokat fogadott el ([194]). Ugyanakkor az érdekelt felek a jóváhagyási folyamat ütemezését és összetettségét illetően ugyanazokról a problémákról számolnak be, mint az előzőekben a tanúsítás és a magatartási kódexek mint elszámoltathatósági eszközök tekintetében említettek.

Végezetül az általános adatvédelmi rendelet konkrét eszközök – az adatvédelmi hatóságok által jóváhagyott nemzetközi megállapodások és igazgatási megállapodások – nemzeti hatóságok általi használatát is előírja a személyes adatok harmadik országbeli partnereknek vagy nemzetközi szervezeteknek történő továbbításakor. A Testület iránymutatásokat fogadott el az ilyen eszközökbe foglalandó biztosítékokról ([195]), amelyek támogathatják az ilyen megállapodásokról és megegyezésekről szóló tárgyalásokat.

7.1.3 A más szakpolitikákkal való komplementaritás biztosítása

Mivel az adatáramlások igen sok tevékenységhez alapvető fontosságúvá váltak, kulcsfontosságú annak biztosítása, hogy az adatvédelmi politikák és más szakpolitikák

([188]) Lásd: https://rm.coe.int/t-pd-2022-1rev10-en-final/1680abc6b4; https://www.redipd.org/sites/default/files/2023-02/anexo-modelos-clausulas-contractuales-en.pdf és https://asean.org/wp-content/uploads/3-ASEAN-Model-Contractual-Clauses-for-Cross-Border-Data-Flows_Final.pdf.

([189]) https://commission.europa.eu/document/download/df5cd5a0-7387-4a2a-8058-8d2ccfec3062_en?filename=%28Final%29%20Joint_Guide_to_ASEAN_MCC_and_EU_SCC.pdf

([190]) A Testület hozzájárulásának 9. oldala.

([191]) Az Európai Adatvédelmi Testület 1/2022. sz. ajánlása.

([192]) A Testület hozzájárulásának 9. oldala.

([193]) Az általános adatvédelmi rendelettel foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő szakértői csoport észrevételeinek összegzése.

([194]) Az Európai Adatvédelmi Testület 07/2022. sz. iránymutatása és 04/2021. sz. iránymutatása.

([195]) Az Európai Adatvédelmi Testület 2/2020. sz. iránymutatása.

kiegészítsék egymást. Az adatvédelmi biztosítékok nemzetközi jogi eszközökbe foglalása nemcsak gyakran az adatáramlások előfeltétele, hanem a stabil és megbízható együttműködés fontos tényezője is.

Például a szükséges adatvédelmi biztosítékokról – többek között a védelem folytonosságának megkereső hatóság általi biztosítása révén – rendelkező nemzetközi megállapodások elengedhetetlenek a jó viszony biztosításához és a bűnüldöző szervek vállalkozások birtokában lévő elektronikus bizonyítékokhoz való, határokon átnyúló hozzáférésének megkönnyítéséhez, és ily módon a bűnözés elleni hatékonyabb küzdelemhez. Ezt a megközelítést tükrözi a számítástechnikai bűnözésről szóló egyezményhez csatolt második kiegészítő jegyzőkönyv ([196]), amely megerősíti a bűnügyi nyomozások során az elektronikus bizonyítékokhoz való határokon átnyúló hozzáférés biztosítására vonatkozó meglévő szabályokat, miközben megfelelő adatvédelmi biztosítékokat garantál. A jegyzőkönyvet időközben több uniós tagállam is aláírta. Hasonlóképpen folyamatban vannak az EU és az USA közötti kétoldalú tárgyalások az elektronikus bizonyítékokhoz a büntetőügyekben folytatott együttműködés céljából való, határokon átnyúló hozzáférésről szóló megállapodásról ([197]).

Az utasnyilvántartási adatállomány (PNR) adatainak cseréje az uniós biztonságpolitika egy másik olyan területe, ahol erős adatvédelmi biztosítékok kerültek kidolgozásra. 2023-ban az EU és Kanada lezárta az új PNR-megállapodásról szóló tárgyalásait, összhangban a Bíróság 1/15. sz. véleményében meghatározott követelményekkel ([198]). Hasonló biztosítékokat foglaltak az EU–Egyesült Királyság kereskedelmi és együttműködési megállapodás PNR-fejezetébe. A magánélet fokozott védelmét szolgáló biztosítékok e megállapodásokba való belefoglalása – amelyek mintaként szolgálhatnak a más partnerekkel kötendő jövőbeli megállapodásokhoz – jogbiztonságot teremt a légitársaságok számára, miközben biztosítja a terrorizmus és más súlyos transznacionális bűncselekmények elleni küzdelmet szolgáló fontos információcsere stabilitását.

A Bizottság az elektronikus kereskedelemről szóló együttes nyilatkozatra irányuló kezdeményezésről folyó tárgyalások során támogatja továbbá a Kereskedelmi Világszervezetben a magánélet védelmére és a digitális kereskedelem fellendítésére irányuló szigorú rendelkezéseket. Az általános adatvédelmi rendelet alkalmazásának megkezdését követően az EU által kötött szabadkereskedelmi megállapodásokba – különösen az EU–Egyesült Királyság kereskedelmi és együttműködési megállapodásba, valamint a Chilével, Japánnal és Új-Zélanddal kötött megállapodásokba – következetesen hasonló, a digitális kereskedelem indokolatlan akadályai elleni küzdelemre vonatkozó rendelkezéseket foglaltak, amelyek eközben az adatvédelem területén védik a felek szükséges szakpolitikai mozgásterét. A Szingapúrral és Dél-Koreával folyamatban lévő, digitális kereskedelemmel kapcsolatos tárgyalások során szintén tárgyalnak a magánélet védelmére és az adatáramlásra vonatkozó rendelkezésekről.

7.2 Nemzetközi együttműködés az adatvédelem területén

7.2.1 A bilaterális dimenzió

A Bizottság továbbra is párbeszédet folytatott országokkal és nemzetközi szervezetekkel a magánélet védelmére vonatkozó szabályok kidolgozásáról, reformjáról és végrehajtásáról,

([196]) A számítástechnikai bűnözésről szóló egyezményhez csatolt második kiegészítő jegyzőkönyv a megerősített együttműködésről és az elektronikus bizonyítékok átadásáról (224. sz. CETS).

([197]) https://commission.europa.eu/news/eu-us-announcement-resumption-negotiations-eu-us-agreement-facilitate-access-electronic-evidence-2023-03-02_en

([198]) A Kanada és az Európai Unió közötti, az utasnyilvántartási adatállomány (PNR) adatainak továbbításáról és kezeléséről szóló megállapodásnak az Európai Unió nevében történő aláírásáról szóló tanácsi határozatra irányuló bizottsági javaslat, COM/2024/94 final.

többek között azáltal, hogy beadványokat nyújtott be a magánélet védelmével kapcsolatos jogszabálytervezetekre és szabályozási intézkedésekre irányuló nyilvános konzultációkra ([199]), tanúskodott illetékes parlamenti szervek előtt ([200]), valamint célzott találkozókon vett részt a világ számos régiójának kormányképviselőivel, parlamenti küldöttségeivel és szabályozó hatóságaival ([201]). E tevékenységek közül többre az EU által finanszírozott „Fokozott adatvédelem és adatáramlás” projekt keretében került sor, amely képzés, tudásmegosztás, kapacitásépítés és a bevált gyakorlatok cseréje révén támogatja azokat az országokat, amelyek modern adatvédelmi kereteket kívánnak kidolgozni vagy erősíteni szeretnék szabályozó hatóságaik kapacitását. A Bizottság más kezdeményezésekhez is hozzájárult, például az EU–CELAC digitális szövetséghez.

Az adatvédelem továbbra is kulcsszerepet fog játszani a Bizottság bővítéssel kapcsolatos munkájában. Az uniós adatvédelmi jogszabályok fontos elemei a bővítési országok arra irányuló általános erőfeszítéseinek, hogy jogi kereteiket összehangolják az EU jogi kereteivel (különösen mivel a személyes adatok kezelése és cseréje számtalan szakpolitika központi eleme). Emellett az adatvédelmi hatóság függetlensége és megfelelő működése az általános fékek és ellensúlyok, valamint a jogállamiság kulcsfontosságú eleme, és egyre fontosabbá válik, ahogyan az EU fokozatosan integrálja a bővítési országokat az egységes piacba (amint azt a nyugat-balkáni növekedési tervhez hasonló kezdeményezések is előirányozzák).

Az EU harmadik országokkal folytatott párbeszédének egyre fontosabb aspektusa a szabályozók közötti cserére összpontosít. A 2020. évi jelentésben bejelentetteknek megfelelően a Bizottság létrehozta az „adatvédelmi akadémiát”, hogy előmozdítsa az EU és a harmadik országok adatvédelmi hatóságai közötti információcserét, és ily módon hozzájáruljon a kapacitásépítéshez és javítsa a „helyszíni” együttműködést. Az akadémia a harmadik országok hatóságainak kérésére testre szabott képzéseket kínál, és egyesíti a jogérvényesítésért felelős közösség, a tudományos élet, a magánszektor és az európai intézmények képviselőinek szakértelmét. A képzések hozzáadott értéke abban rejlik, hogy a különböző elemeket a megkereső hatóság érdekeihez és igényeihez igazítják. Ezen túlmenően ezek a képzések lehetővé teszik az EU és a harmadik országok adatvédelmi hatóságai számára, hogy kapcsolatokat alakítsanak ki, megosszák egymással ismereteiket, tapasztalataikat és bevált gyakorlataikat, és azonosítsák az együttműködés lehetséges területeit. Az akadémia eddig Indonézia, Brazília, Kenya, Nigéria és Ruanda adatvédelmi hatóságainak nyújtott képzést, és jelenleg több más ország számára is folyik a képzések előkészítése.

Amint azt a Tanácstól és a Testülettől kapott visszajelzések is elismerik ([202]), a szabályozók közötti párbeszéd fenntartásának fontosságán túl egyre nagyobb szükség van arra, hogy megfelelő jogi eszközöket dolgozzanak ki az együttműködés és a kölcsönös segítségnyújtás szorosabb formáihoz, többek között azáltal, hogy a vizsgálatok keretében lehetővé teszik a szükséges információcserét. Mivel a magánélet megsértése egyre inkább határokon átnyúló hatásokkal jár, gyakran csak az uniós és a nem uniós szabályozók közötti együttműködés révén lehet hatékonyan kivizsgálni és kezelni. A Bizottság ezért felhatalmazást fog kérni az érintett harmadik országokkal kötendő végrehajtási együttműködési megállapodások megkötésére irányuló tárgyalások megkezdésére (amint azt az általános adatvédelmi rendelet 50. cikke is előírja). E tekintetben a Bizottság tudomásul veszi a Testület azon kérését, hogy lehetséges partnerként kifejezetten vegye

([199]) Ez például Ausztrália, Kína, Ruanda, Argentína, Brazília, Etiópia, Indonézia, Peru, Malajzia és Thaiföld által szervezett konzultációkat érintett.

([200]) Például Chile, Ecuador és Paraguay parlamenti szervei előtt.

([201]) Ez magában foglalta szemináriumok és tanulmányi látogatások szervezését is, például Kenyával, Indonéziával és Szingapúrral.

([202]) A Testület hozzájárulásának 8. oldala, a tanácsi álláspont és megállapítások 38. bekezdése.

figyelembe a legtöbb olyan üzemeltetővel rendelkező országokat, amelyek közvetlenül az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartoznak, különös tekintettel a G7-országokra és/vagy a megfelelőségi határozatok előnyeit élvező országokra ([203]).

Az ilyen végrehajtási együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási megállapodások bevezetése szintén segítené az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozó külföldi gazdasági szereplők általi megfelelést és a velük szembeni hatékony jogérvényesítést, például azért, mert árukat vagy szolgáltatásokat kínálva kifejezetten az uniós piacot célozzák meg. A Tanács megállapítja, hogy ilyen esetekben fontos az általános adatvédelmi rendeletnek való megfelelés érvényesítése, és aggodalmát fejezi ki az uniós szervezetekével egyenlő versenyfeltételek, valamint a természetes személyek jogainak hatékony védelme miatt ([204]). A Bizottság egyetért a Tanács azon felhívásával, hogy vizsgálja meg az ilyen forgatókönyvek során történő jogérvényesítés megkönnyítésének különböző módjait. Bár a harmadik országok szabályozóival való együttműködés hivatalosabb formái minden bizonnyal fontos szerepet játszhatnak, más, már létező utakat is erélyesebben kell alkalmazni. Ez magában foglalja az általános adatvédelmi rendelet 58. cikkében foglalt végrehajtási eszköztár teljes körű kihasználását, valamint az EU-ban tevékenységet végző külföldi vállalatok (általános adatvédelmi rendelet 27. cikkével összhangban kijelölt) képviselőinek bevonását.

7.2.2 A multilaterális dimenzió

A Bizottság emellett továbbra is aktívan részt vesz számos nemzetközi fórumon a közös értékek előmozdítása, valamint a konvergencia regionális és globális szintű kiépítése érdekében.

Ez magában foglalja például az egyéneknek a személyes adatok gépi feldolgozása során való védelméről szóló egyezménnyel (108. sz egyezmény) – amely a személyesadat-védelem területén az egyetlen jogilag kötelező erejű multilaterális eszköz – foglalkozó tanácsadó bizottság munkájához való aktív hozzájárulást. Eddig 31 állam ratifikálta a 108. sz egyezmény korszerűsítését célzó módosító jegyzőkönyvet ([205]), köztük számos uniós tagállam, valamint néhány, az Európa Tanácsban tagsággal nem rendelkező ország (Argentína, Mauritius és Uruguay). Az uniós tagállamok közül csak egy tagállam ([206]) aláírása hiányzik, míg nyolc tagállam ([207]) ugyan aláírta, de még nem ratifikálta a korszerűsített egyezményt. A Bizottság sürgeti a fennmaradó egy tagállamot, hogy írja alá a korszerűsített egyezményt, és a többieket, hogy mihamarabb végezzék el a ratifikálást, és tegyék lehetővé annak hatálybalépését a közeljövőben. Ezenkívül folytatja a harmadik országok csatlakozásának ösztönzésére irányuló proaktív munkát.

A G20-ak és a G7-ek szintjén a magánélet védelméről és az adatáramlásról folytatott megbeszélések középpontjában az eredetileg Japán által javasolt „bizalomra épülő szabad adatáramlás” (DFFT) fogalmának működőképessé tétele állt, amely elismeri, hogy az adatvédelem és a biztonság hozzájárulhat a digitális gazdaságba vetett bizalomhoz és megkönnyítheti az adatáramlást ([208]). Az OECD ebben az összefüggésben különösen fontos szerepet játszik azáltal, hogy fórumot biztosít a DFFT szakértői közössége számára, amely az érdekelt felek széles körét (kormányokat, szabályozókat, az iparág képviselőit, a

([203]) A Testület hozzájárulásának 8. oldala.
([204]) A tanácsi álláspont és megállapítások 39. bekezdése.
([205]) Az egyéneknek a személyes adatok gépi feldolgozása során való védelméről szóló egyezményt módosító jegyzőkönyv (223. sz. CETS).
([206]) Dánia.
([207]) Belgium, Csehország, Görögország, Hollandia, Írország, Lettország, Luxemburg és Svédország.
([208]) Lásd pl. https://www.g7germany.de/resource/blob/974430/2062292/fbdb2c7e996205aee402386aae057c5e/2022-07-14-leaders-communique-data.pdf?download=1

civil társadalmat, tudományos köröket) tömöríti, és hozzájárul a DFFT-hez kapcsolódó konkrét projektekhez és kérdésekhez. Emellett a DFFT-kezdeményezés – amelyhez a Bizottság jelentős mértékben hozzájárult – jelentős eredménye, hogy az OECD elfogadta a magánszektorbeli szervezetek birtokában lévő személyes adatokhoz való kormányzati hozzáférésről szóló nyilatkozatot, amely az első nemzetközi jogi eszköz ezen a területen. Számos közös követelményt tartalmaz a magánélet védelme érdekében a személyes adatokhoz nemzetbiztonsági és bűnüldözési célokból történő hozzáférés során. Tekintettel arra, hogy világszerte egyre inkább elismerik, hogy az aránytalan kormányzati hozzáférés negatívan befolyásolja az adattovábbításba vetett bizalmat, ez a nyilatkozat jelentős mértékben hozzájárul a megbízható adatáramlás megkönnyítéséhez. A Bizottság továbbra is arra ösztönzi az országokat, hogy csatlakozzanak a nyilatkozathoz, amely nyitva áll a nem OECD-tagok előtt is.

A Bizottság olyan különböző regionális szervezetekkel és hálózatokkal is együttműködik, amelyek szerepet játszanak az adatvédelmi biztosítékok kialakításában. Ilyen például az ASEAN, az Afrikai Unió, az ázsiai és csendes-óceáni térségi adatvédelmi hatóságok fóruma, az Ibéramerikai Adatvédelmi Hálózat és az Afrikai Adatvédelmi Hatóságok Hálózata (NADPA – RADPD). A korábban említett, mintafeltételekről szóló EU–ASEAN útmutató kidolgozása konkrét példája az ilyen gyümölcsöző együttműködésnek.

Végezetül a Bizottság párbeszédet folytat különböző nemzetközi szervezetekkel, többek között annak feltárása érdekében, hogy miként lehetne még inkább megkönnyíteni az EU és az ilyen szervezetek közötti adatáramlást. Mivel az elmúlt években számos szervezet korszerűsítette adatvédelmi keretét, vagy az éppen folyamatban van, új lehetőségek nyílnak a tapasztalatok és a bevált gyakorlatok cseréjére is. E tekintetben a nemzetközi szervezetekkel és a nemzetközi adattovábbítással foglalkozó, külön erre a célra létrehozott munkacsoporttal közös, az európai adatvédelmi biztos által szervezett éves munkaértekezletek különösen hasznos fórumnak bizonyultak az együttműködés konkrét eszközeinek cseréjéhez és feltárásához, beleértve a személyes adatok cseréjét is ([209]).

8 KÖVETKEZTETÉS

Az alkalmazása óta eltelt hat évben az általános adatvédelmi rendelet lehetővé tette az emberek számára, hogy valódi ellenőrzést gyakoroljanak adataik felett. Hozzájárult ahhoz is, hogy egyenlő versenyfeltételek jöjjenek létre a vállalkozások számára, és a rendelet a digitális átállást előmozdító kezdeményezések széles körének sarokkövévé vált az EU-ban.

Az általános adatvédelmi rendelet kettős céljának – erős védelem a természetes személyek számára, valamint a személyes adatok EU-n belüli szabad áramlásának és az EU-n kívüli biztonságos adatáramlásnak a biztosítása – teljes körű eléréséhez a következőkre kell összpontosítani:

- az általános adatvédelmi rendelet határozott érvényesítése, kezdve az eljárási szabályokról szóló bizottsági javaslat gyors elfogadásával annak érdekében, hogy gyors jogorvoslatot és jogbiztonságot biztosítson az egyéneket Unió-szerte érintő ügyekben,
- az érdekelt felek, különösen a kkv-k és a kis méretű üzemeltetők proaktív támogatása az adatvédelmi hatóságok által a megfelelési erőfeszítéseik során,
- az általános adatvédelmi rendelet következetes értelmezése és alkalmazása az egész EU-ban,

([209]) https://www.edps.europa.eu/data-protection/our-work/edps-worldwide/data-protection-and-international-organisations_en

- hatékony együttműködés a szabályozók között nemzeti és uniós szinten egyaránt, a digitális területre vonatkozó, egyre bővülő uniós szabályok következetes és egységes alkalmazásának biztosítása érdekében,
- a Bizottság nemzetközi adatvédelmi stratégiájának további előmozdítása.

Az általános adatvédelmi rendelet hatékony alkalmazásának támogatása és az adatvédelmi szabályok továbbfejlesztésének megalapozása érdekében számos, itt meghatározott intézkedésre van szükség. A Bizottság a 2028-as következő jelentésre tekintettel is támogatni fogja és nyomon fogja követni végrehajtásukat.

Hatékony együttműködési struktúrák kialakítása

A Bizottság felkéri az Európai Parlamentet és a Tanácsot, hogy mielőbb fogadják el az általános adatvédelmi rendelet eljárási szabályairól szóló javaslatot.

A Bizottság felkéri a Testületet és az adatvédelmi hatóságokat az alábbiakra:

- alakítsanak ki rendszeres együttműködést más ágazati szabályozókkal az adatvédelemre hatást gyakorló kérdésekben, különösen az új uniós digitális jogszabályok alapján létrehozott szabályozókkal, és aktívan vegyenek részt a szabályozási területeken átívelő együttműködés megkönnyítését célzó uniós szintű struktúrákban,
- átfogóbban használják ki az általános adatvédelmi rendelet által biztosított együttműködési eszközöket annak érdekében, hogy a vitarendezést csak végső megoldásként alkalmazzák,
- hajtsanak végre az iránymutatásokra, véleményekre és döntésekre vonatkozó hatékonyabb és célzottabb munkamegállapodásokat, és rangsorolják a kulcsfontosságú kérdéseket az adatvédelmi hatóságok terheinek csökkentése és a piaci fejleményekre való gyorsabb reagálás érdekében.

A tagállamok feladata:

- a nemzeti adatvédelmi hatóságok tényleges és teljes körű függetlenségének biztosítása,
- elegendő erőforrás elkülönítése az adatvédelmi hatóságok számára feladataik ellátásához, különösen azáltal, hogy biztosítják számukra a kialakulóban lévő technológiák kezeléséhez és a digitális jogszabályok szerinti új feladatok ellátásához szükséges technikai erőforrásokat és szakértelmet,
- az adatvédelmi hatóságok ellátása az általános adatvédelmi rendelet által biztosított végrehajtási hatáskörök hatékony gyakorlásához szükséges vizsgálati eszközökkel,
- az adatvédelmi hatóságok és más – különösen a digitális területre vonatkozó új jogszabályok alapján létrehozott – nemzeti szabályozó hatóságok közötti párbeszéd támogatása.

A Bizottság:

- aktívan támogatja az általános adatvédelmi rendelet eljárási szabályairól szóló javaslat társjogalkotók általi gyors elfogadását,
- továbbra is szorosan nyomon követi a nemzeti adatvédelmi hatóságok tényleges és teljes körű függetlenségét,
- szinergiákat és következetességet alakít ki az általános adatvédelmi rendelet és a személyes adatok kezelését érintő valamennyi jogszabály között a tapasztalatok alapján, és szükség esetén megteszi a megfelelő intézkedéseket a jogbiztonság biztosítása érdekében,

- mérlegeli, hogy miként kezelheti jobban a szabályozási területeken átívelő strukturált és hatékony együttműködésre való igényt az uniós digitális szabályok hatékony, következetes és koherens alkalmazásának biztosítása érdekében, tiszteletben tartva ugyanakkor az adatvédelmi hatóságok hatáskörét a személyes adatok kezelésével kapcsolatos valamennyi kérdésben.

A jogi keret végrehajtása és kiegészítése

A tagállamok feladata:

- annak biztosítása, hogy a személyes adatok kezelésére vonatkozó jogszabályok elfogadása előtt kellő időben konzultáljanak az adatvédelmi hatóságokkal.

A Bizottság:

- továbbra is kihasználja a rendelkezésére álló valamennyi eszközt, beleértve a kötelezettségszegési eljárást, hogy biztosítsa a tagállamok GDPR-nak való megfelelését,
- továbbra is támogatja a vélemények és nemzeti gyakorlatok tagállamok közötti cseréjét, többek között az általános adatvédelmi rendelettel foglalkozó tagállami szakértői csoporton keresztül,
- lépéseket tesz a gyermekek védelmének, önrendelkezésének és tiszteletben tartásának az online térben való biztosítása érdekében,
- átgondolja az elektronikus hírközlési adatvédelmi rendeletre irányuló javaslattal kapcsolatos lehetséges következő lépéseket, beleértve annak az általános adatvédelmi rendelettel való kapcsolatát is.

Az érdekelt felek támogatása

A Bizottság felkéri a Testületet és az adatvédelmi hatóságokat az alábbiakra:

- folytassanak konstruktív párbeszédet az adatkezelőkkel és az adatfeldolgozókkal az általános adatvédelmi rendeletnek való megfelelésről,
- fokozzák a kkv-k megfelelésének támogatására irányuló erőfeszítéseket azáltal, hogy testre szabott iránymutatást és eszközöket biztosítanak, ennek keretében oszlassák el azon kkv-k megfeleléssel kapcsolatos megalapozatlan aggályait, amelyeknek nem a személyes adatok kezelése a fő üzleti tevékenységük, és kísérjék végig őket megfelelési erőfeszítéseik során,
- támogassák a hatékony megfelelési intézkedések, például a tanúsítás és a magatartási kódexek vállalkozások általi (többek között adattovábbítási eszközként való) végrehajtását azáltal, hogy együttműködnek az érdekelt felekkel a jóváhagyási folyamat során, egyértelmű határidőket határoznak meg a jóváhagyásokra vonatkozóan, valamint – a Testület 2024–2027-es stratégiájában tett ígéretnek megfelelően – elmagyarázzák az érdekelt felek kulcsfontosságú csoportjainak, hogy hogyan használhatók ezek az eszközök,
- biztosítsák, hogy a nemzeti iránymutatások és az általános adatvédelmi rendelet nemzeti szintű alkalmazása összhangban legyen a Testület iránymutatásaival és a Bíróság ítélkezési gyakorlatával,
- oldják meg az általános adatvédelmi rendelet különböző adatvédelmi hatóságok, köztük az ugyanazon tagállamon belüli hatóságok általi eltérő értelmezéseivel kapcsolatos problémát,
- a Testület 2024–2027-es stratégiájában vállaltaknak megfelelően nyújtsanak tömör, gyakorlatias és az érintett közönség számára hozzáférhető iránymutatásokat,

- biztosítsanak korábbi és érdemibb konzultációt az iránymutatásokról és véleményekről annak érdekében, hogy jobban megértsék a piaci dinamikát és az üzleti gyakorlatokat, és megfelelően vegyék figyelembe a kapott észrevételeket és az elfogadott értelmezések konkrét alkalmazását,
- végezzék el a gyermekek adataira, a tudományos kutatásra, az anonimizálásra, az álnevesítésre és a jogos érdekre vonatkozó iránymutatásokkal kapcsolatos, folyamatban lévő munkát,
- fokozzák tudatosságnövelő tevékenységeiket, valamint tájékoztatási és végrehajtási intézkedéseiket annak biztosítása érdekében, hogy az adatvédelmi tisztviselők betölthessék az általános adatvédelmi rendelet szerinti szerepüket.

A Bizottság:

- továbbra is pénzügyi támogatást nyújt az adatvédelmi hatóságok azon tevékenységeihez, amelyek megkönnyítik az általános adatvédelmi rendelet szerinti kötelezettségek kkv-k általi végrehajtását,
- minden rendelkezésre álló eszközt felhasznál az érdekelt felek, köztük a kkv-k számára fontos kérdések gyors tisztázására, különösen a Testület véleményének kikérése révén.

Az adattovábbítás és a nemzetközi együttműködés eszköztárának továbbfejlesztése

A Bizottság felkéri a Testületet és az adatvédelmi hatóságokat az alábbiakra:

- végezzék el a kötelező erejű vállalati szabályok jóváhagyási folyamatának egyszerűsítésére és lerövidítésére, valamint a feldolgozókra nézve kötelező erejű vállalati szabályok elemeivel kapcsolatos iránymutatás aktualizálására irányuló munkát,
- a Schrems II-követelményekkel kapcsolatban tárjanak fel olyan módszereket/eszközöket, amelyek tovább segítik az adatátadókat a megfelelésre irányuló erőfeszítéseikben,
- tárják fel az általános adatvédelmi rendelet területi hatálya alá tartozó, harmadik országokban letelepedett gazdasági szereplőkkel szembeni hatékony jogérvényesítés biztosításának további módjait.

A tagállamok feladata:

- az Európa Tanács korszerűsített „108+ egyezménye” még hiányzó aláírásának és megerősítésének mielőbbi biztosítása annak érdekében, hogy az hatályba léphessen.

A Bizottság:

- további előrelépést tesz a folyamatban lévő megfelelőségi tárgyalások terén, megvizsgálja a meglévő megfelelőségi megállapítások továbbfejlesztésének lehetőségét, és új megfelelőségi párbeszédek folytatására törekszik az érdekelt partnerekkel,
- támogatja a megfelelőségi határozatok előnyeit élvező országok hálózata közötti fokozott együttműködést,
- elvégzi a további általános szerződési feltételekkel kapcsolatos munkát, különösen az olyan adatátvevők részére történő adattovábbítások tekintetében, akiknek az adatkezelése közvetlenül az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozik, valamint az uniós intézmények és szervek általi, az (EU) 2018/1725 rendelet szerinti adattovábbítások tekintetében,

- együttműködik a nemzetközi partnerekkel az adatáramlások szerződéses mintafeltételek alapján történő megkönnyítése érdekében,
- a tapasztalatok és bevált gyakorlatok megosztásával támogatni fogja a harmadik országokban folyamatban lévő, az új vagy modernizált adatvédelmi szabályokkal kapcsolatos reformokat,
- kapcsolatba lép nemzetközi és regionális szervezetekkel, például az OECD-vel és a G7-ektel, hogy előmozdítsa a szigorú adatvédelmi standardokon alapuló, megbízható adatáramlásokat, többek között a „bizalomra épülő szabad adatáramlás” kezdeményes keretében,
- elősegíti és támogatja az európai és nemzetközi szabályozók közötti információcserét, többek között az adatvédelmi akadémia révén,
- hozzájárul a felügyeleti hatóságok közötti nemzetközi jogérvényesítési együttműködés megkönnyítéséhez, többek között együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási megállapodásokra irányuló tárgyalások révén.